

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа

«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»

ДОСЛІДЖЕННЯ, ТЕХНОЛОГІЇ, ІННОВАЦІЇ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

*періодичний
інформаційний
бюлетень*

**№ 1
2026**

УДК 001(4-6ЄС)

Ідентифікатор медіа R40-05189

ISSN 3041-1734 (online)

Редакційна рада: Т.В. Писаренко, Т.К. Кваша

Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі : електронний інформаційний бюлетень // МОН України; ДНУ УкрІНТЕІ. – Київ : УкрІНТЕІ, 2026. – Вип. 1. – 41с.

Електронний інформаційний бюлетень "Дослідження, технології, інновації у Європейському Союзі" – це результат щоденного моніторингу новин щодо інновацій, нових технологій, науково-дослідних та інноваційних проєктів, на виконання грантів від Європейської ради з питань досліджень, ініціативи МСП, змін законодавства в області науки, технологій та інноваційної діяльності за пріоритетними напрямками, актуальних подій.

Періодичність: щомісячно.

Рік заснування: 2017 р.

Передплата на видання здійснюється через УкрІНТЕІ.

IBAN: UA518201720313201001201097044 в УДКСУ у м. Києві,
код ЄДРПОУ 40814998, ППН 408149926502, код платежу 25010100

З питань придбання:

тел: (044) 521-00-39, e-mail: uintei.info@gmail.com

Засновник: Державна наукова установа "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 5332 від 12.04.2017 р.

Адреса редакції: 03150, м. Київ, вул. Антоновича, 180

ЗМІСТ

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ	5
КОМІСІЯ ПРЕДСТАВЛЯЄ ПАКЕТ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ УКРАЇНИ НА 2026–2027 РОКИ	5
США СТВОРЮЮТЬ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АЛЬЯНС ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛАНЦЮГА ПОСТАЧАННЯ ШІ БЕЗ ЄС	6
DATA CORNER: ОБМЕЖЕННЯ УЧАСТІ КИТАЮ У HORIZON EUROPE	7
США ВИХОДЯТЬ ІЗ ЧИСЛЕННИХ ГЛОБАЛЬНИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	7
ЄБРР ПІДТРИМУЄ ЕНЕРГЕТИЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	9
КОМІСІЯ ЗМІЦНЮЄ СТІЙКІСТЬ ТА МОЖЛИВОСТІ ЄС У СФЕРІ КІБЕРБЕЗПЕКИ..	10
КІПР ПРИЙМАЄ ГОЛОВУВАННЯ В РАДІ ЄС	11
ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ	12
ЄС ПІДТРИМУЄ ЦИФРОВЕ ПІДКЛЮЧЕННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ СПРОЩЕНИХ ТА ГАРМОНІЗОВАНИХ ПРАВИЛ У ЗАКОНІ ПРО ЦИФРОВІ МЕРЕЖІ.....	12
РЕГЛАМЕНТ РАДИ (ЄС) 2026/150 ВІД 16 СІЧНЯ 2026 РОКУ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2021/1173 ПРО СТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА З ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ ОБЧИСЛЕНЬ	13
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ПІДТРИМАВ ПЛАНИ СТВОРЕННЯ 28-ГО РЕЖИМУ	14
РІШЕННЯ КОМІСІЇ (C/2026/0062) ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ФІНАНСУВАННЯ СТОВПУ І «ВІДМІННА НАУКА» НА 2026 РІК В РАМКАХ HORIZON EUROPE З МЕТОЮ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО ГРАНТУ ERC PLUS.....	15
АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ	16
ІННОВАЦІЇ В ГАЛУЗІ БІОРИЗНОМАНІТТЯ: ТЕХНОЛОГІЇ, ЩО СПРИЯЮТЬ РОЗВИТКУ ПРИРОДИ ТА ЗЕЛЕНОГО ЗРОСТАННЯ	16
GLOBAL STARTUP ECOSYSTEM INDEX.....	16
ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОННИХ СТАРТАПІВ: ПІДСУМКИ 2025 РОКУ	19
BUSINESSEUROPE: ПОЗИЦІЯ ЩОДО ОБ'ЄДНАННЯ HORIZON EUROPE ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ФОНДУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	20
БЮДЖЕТ ЄС 2028-2034: ДУМКА АУДИТОРІВ ЩОДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ФОНДУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА HORIZON EUROPE	20
ЗВІТ ПРО ГЛОБАЛЬНІ РИЗИКИ 2026 ВСЕСВІТНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО ФОРУМУ22	
ЧИННИКИ, ЩО СПРИЯЮТЬ РЕЛОКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ СТАРТАПІВ ЄС.....	22
КОМПАНІЇ ЄС ЗБІЛЬШУЮТЬ ІНВЕСТИЦІЇ У ДІР	23
ДОСТУПНИЙ ВИПУСК ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО БЮЛЕТЕНЯ "ШЛЯХИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ: СУСПІЛЬНИЙ ДИСКУРС" ЗА ГРУДЕНЬ 2025 РОКУ	25
УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ... 25	
ЗАТВЕРДЖЕНО ДОРОЖНЮ КАРТУ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ ДО 2027 РОКУ	25

НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ	26
ЄВРОПЕЙСЬКІ КВАНТОВІ СТАРТАПИ ВЖЕ ДОСЯГАЮТЬ РЕЗУЛЬТАТИВ – ЯК ПЕРЕТВОРИТИ ЇХ НА ЦІЛУ ІНДУСТРІЮ?.....	26
ДОСЛІДНИКИ ПОКАЗУЮТЬ, ЩО СУЧАСНІ КВАНТОВІ КОМП'ЮТЕРИ МОЖУТЬ НАДІЙНО НАВЧАТИ СКЛАДНОЇ ФІЗИКИ.....	28
НАУКА ПРИХОДИТЬ У МІСТО: НОВА ІНІЦІАТИВА.....	29
ЩОБ ЗМЕНШИТИ ВУГЛЕЦЕВИЙ СЛІД НАУКИ, ДОСЛІДНИКИ У ФРАНЦІЇ ПЕРЕОСМИСЛЮЮТЬ МЕТОДИ РОБОТИ	29
НАВІТЬ НИЗЬКІ ДОЗИ ЗВИЧАЙНИХ ПЕСТИЦИДІВ У РИБ ПРИСКОРЮЮТЬ СТАРІННЯ ТА СМЕРТЬ	30
ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ.....	31
УСЕРЕДИНІ ЛАБОРАТОРІЇ, ЩО ЗМІНЮЄ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ В ТУРЕЧЧИНІ.....	31
ВИЗНАЧЕННЯ ХАРАКТЕРНИХ МАРКЕРІВ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО ЛІКУВАННЯ РАКУ ЛЕГЕНІВ	32
ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ	34
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНИ ОГолошує КОНКУРСНИЙ ВІДБІР НАУКОВИХ РОБІТ НА ПРИСУДЖЕННЯ ПРЕМІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ІМЕНІ ІГОРЯ ЮХНОВСЬКОГО	34
ЗАПУСК МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ LUKE З ПІДТРИМКИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ І ПРИКЛАДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	34
ПРЕДСТАВНИЦТВО ФОНДУ ЦИВІЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РОЗВИТКУ США (CRDF GLOBAL) НАДАЄ ГРАНТИ УКРАЇНСЬКИМ НАУКОВЦЯМ НА ВІДВІДУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ НАУКОВИХ ЗАХОДІВ	35
ОГОЛОШЕНО НОВІ КОНКУРСИ SERIC-ERIC ДЛЯ ДОСТУПУ ДО СУЧАСНОЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	36
ОГОЛОШЕНО КОНКУРС NANSEN EDU 2025 ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	37
ОГОЛОШЕНО КОНКУРС НА СТАЖУВАННЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ НАН УКРАЇНИ В УСТАНОВАХ ПОЛЬСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК.....	37
ЄС ОГолошує ДВА КОНКУРСИ У РОЗМІРІ 307 МІЛЬЙОНІВ ЄВРО НА ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ..	38
КОМПАНІЯ CLARIVATE ПРОДОВЖУЄ БЕЗКОШТОВНІ ВЕБІНАРИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У СІЧНІ-ЛЮТОМУ 2026 РОКУ (АНОНС).....	39
ОГОЛОШЕНО КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ПРЕМІЇ НАН УКРАЇНИ "ЗА ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ НАУКИ" ЗА 2025 РІК.....	39
ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО З ПІДГОТОВКИ ДО ПАНДЕМІЙ ОГолошує ПЕРШИЙ КОНКУРС	40

ОФІЙЦІЙНІ ЗАХОДИ

КОМІСІЯ ПРЕДСТАВЛЯЄ ПАКЕТ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ УКРАЇНИ НА 2026–2027 РОКИ

Європейська Комісія ухвалила низку законодавчих пропозицій щодо забезпечення постійної фінансової підтримки України у 2026 та 2027 роках. Це знаменує собою важливу віху в рішучій підтримці ЄС оборони країни від російської агресивної війни.

Законодавчий пакет складається з:

- нової пропозиції щодо надання Україні кредиту на підтримку (на основі статті 212 ДФЕС) на суму 90 мільярдів євро;
- нової пропозиції щодо внесення змін до *Механізму допомоги Україні* (на основі статті 212 ДФЕС) як одного зі засобів реалізації бюджетної допомоги Україні;
- нової пропозиції щодо внесення змін до Регламенту багаторічних фінансових рамок (на основі статті 312 ДФЕС), щоб дозволити покриття кредиту Україні з бюджетного "запасу" ЄС.

У грудні *Європейська Рада погодилася надати 90 мільярдів євро рішучої підтримки бюджетним та військовим потребам України* протягом наступних двох років. Ця угода підтверджує непохитну відданість Європейського Союзу підтримці України.

Це фінансове зобов'язання матиме форму позики з обмеженим регресом у розмірі 90 мільярдів євро для України на 2026 та 2027 роки, відомої як Пописка на підтримку України. Запропонована підтримка буде структурована у два компоненти, приблизно дві третини, що становить 60 мільярдів євро, будуть виділені на військову допомогу, а решта – 30 мільярдам євро, буде надана як загальна бюджетна підтримка.

Союз залишає за собою право використовувати російські активи, іммобілізовані в Союзі, для погашення позики у повній відповідності до законодавства ЄС та міжнародного права. Репараційна пописка, запропонована 3 грудня 2025 року, залишається на столі переговорів. Угода була укладена в рамках посиленої співпраці – механізму, який дозволяє державам-членам ЄС співпрацювати в певних сферах, коли стало зрозуміло, що ЄС в цілому не може досягти цілей такої співпраці протягом розумного періоду.

Пописка Україні буде гарантована "запасом" бюджету ЄС, як це відбувається з іншими програмами фінансової допомоги Україні, що реалізуються з 2023 року, такими як *Макрофінансова допомога+*, *Механізм допомоги Україні та пописка макрофінансової допомоги* в рамках ініціативи *G7 щодо надзвичайних позик для прискорення зростання доходів*.

Законодавчі пропозиції були подані до Європейського парламенту та Ради з метою запуску законодавчого процесу їх розгляду та прийняття. Для того, щоб Європейська Комісія почала надавати фінансову підтримку Україні у другому кварталі 2026 року, відповідно до домовленості, досягнутої на Європейській Раді минулого грудня, вкрай важливо, щоб ці акти були швидко прийняті.

Після досягнення цього Комісія продовжить ухвалення відповідних Імплементаційних рішень та тісно співпрацюватиме з українською владою для запровадження необхідних механізмів, щоб Комісія могла здійснити свій перший транш кредиту. Як і інші механізми фінансової підтримки ЄС для України, цей пакет буде підкріплений потужними умовами, які включають заходи щодо зміцнення верховенства права та боротьби з корупцією, передбачені Планом для України.

З початку російської агресії проти України ЄС та його держави-члени надали Україні та українцям загальну підтримку на суму 193,3 мільярда євро, включаючи 3,7 мільярда євро з надходжень від іммобілізованих російських активів – більше, ніж будь-хто інший.

Нинішній Пакет підтримки покриває дві третини загальних потреб України у фінансуванні на наступні два роки, згідно з оцінками *Міжнародного валютного фонду*. Тому постійна та скоординована підтримка з боку міжнародних партнерів залишається важливою, включаючи своєчасне виконання зобов'язань G7 на 2026 рік і далі, зокрема в рамках ініціативи *G7 щодо прискорення Extraordinary Revenue Acceleration (ERA)*.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_90

США СТВОРЮЮТЬ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АЛЬЯНС ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛАНЦЮГА ПОСТАЧАННЯ ШІ БЕЗ ЄС

Декларація Pax Silica, оголошена Вашингтоном у грудні 2025 року, наразі підписана Японією, Південною Кореєю, Сінгапуром, Ізраїлем, Катаром, Великою Британією та Об'єднаними Арабськими Еміратами.

Очікується, що Індія приєднається наступного місяця.

Хоча Китай прямо не згадується, ця угода, схоже, є спробою перешкодити Пекіну контролювати вузькі місця в ланцюгу постачання ШІ, включно з сировиною, енергетикою, логістикою, напівпровідниками та програмним забезпеченням для ШІ.

Але головне – ЄС, а особливо Нідерландів, де знаходиться ASML – єдина компанія у світі, здатна виробляти літографічні системи, необхідні для створення найсучасніших чипів.

ЄС не приєднався до альянсу під керівництвом США для забезпечення доступу до технологій, що живлять штучний інтелект, що є ще одним знаком трансатлантичного розриву щодо безпеки та технологій, що виник за часів Дональда Трампа.

Брюссель ухвалив масштабний Закон про штучний інтелект, але Вашингтон відмовляється від будь-яких обмежень на цю технологію.

Гелсберг, заступник міністра економічних питань у Держдепартаменті США, *також заявив*, що для приєднання до Pax Silica країни мають бути "фундаментально узгоджені зі Сполученими Штатами з ширших геополітичних питань". Оскільки ЄС чинить опір загрозам США захопити Гренландію, можливо, силою, трансатлантичні відносини перебувають на історично низькому рівні.

Незважаючи на ажіотаж навколо Pax Silica минулого місяця, спостерігачі скептично ставляться до того, що це стане чимось конкретним, принаймні в найближчій перспективі.

Тим часом ЄС має розвивати нові технологічні потужності у середньостроковій та довгостроковій перспективі, які нададуть йому "справжній геополітичний важіль". Він не повинен зосереджуватися на відтворенні існуючих технологій, які вже домінують у США, таких як великі мовні моделі.

<https://sciencebusiness.net/news/international-news/us-creates-tech-alliance-secure-ai-supply-chain-without-eu>

DATA CORNER: ОБМЕЖЕННЯ УЧАСТІ КИТАЮ У HORIZON EUROPE

У рамках Horizon 2020 було зафіксовано майже 150 проєктів із участю китайських дослідників у дослідженнях побудови сталих продовольчих систем та суміжних тем.

За останні кілька років Європейська комісія коригувала свої дослідницькі відносини з Китаєм, щоб уникнути пропуску чутливих технологічних чи військових знань. Вона також виключила країну з інноваційних дій Horizon Europe через розбіжності щодо інтелектуальної власності, доступу до державних закупівель та оцінки відповідності.

Цього року набудуть *чинності нові обмеження*, змусивши китайських дослідників залишити інші кластери Horizon Europe, можливо включаючи деякі продовольчі та екологічні проєкти, де їхня участь наразі найбільша.

Починаючи з 2026 року, дослідницькі заходи з таких тем, як охорона здоров'я, цифрова та цивільна безпека, повністю закриті для китайських організацій, а також для окремих чутливих тем у сфері культури, клімату та біоекономіки.

Мотивація Європейської комісії щодо заборони проста: вона прагне захистити європейську інтелектуальну власність від "небажаних" передач, які активно підтримує державна політика Китаю.

<https://sciencebusiness.net/news/r-d-funding/horizon-europe/explained-china-has-been-kicked-out-most-horizon-europe>

США ВИХОДЯТЬ ІЗ ЧИСЛЕННИХ ГЛОБАЛЬНИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Президент США Дональд Трамп видав *указ* про виведення країни з десятків міжнародних організацій, зокрема з тих, що зосереджені на дослідженнях і технологіях.

Багато з виведених коштів стосуються кліматичних та відновлюваних енергетичних організацій. Оскільки США відстали від Китаю, *а в деяких випадках і від Європи* у виробництві сонячних панелей, акумуляторів і електромобілів, Трамп подвоює спроби встановити "енергетичне домінування" через експорт нафти і газу, минулого тижня фактично захопивши нафтові родовища Венесуели, арештувавши президента країни Ніколаса Мадуро.

Деякі з найважливіших для політики науки і технологій виходів США:

Міжурядова група експертів зі зміни клімату (IPCC)

Скорочення коштів вже значно ускладнило американським науковцям боати участь у роботі IPCC – глобального органу, який видає остаточні звіти про стан зміни клімату. Але останнє рішення Трампа повністю вийти з панелі є новим кроком у відступі США від кліматичної науки.

Міжнародний союз охорони природи (IUCN)

IUCN робить для біорізноманіття та збереження природи те, що IPCC робить для клімату. Співпрацюючи з **численними незалежними науковими комісіями**, IUCN збирає дані, публікує дослідження та встановлює стандарти, такі як червоні списки видів під загрозою та екосистеми, що перебувають під загрозою.

Міжнародний сонячний альянс (ISA)

ISA створено у 2015 році Індією та Францією і наразі налічує понад 100 членів. Його мета – залучити інвестиції в 1 трильйон доларів у сонячну енергетику до 2030 року. Альянс публікує звіти на відповідні теми, такі як **плаваючі сонячні панелі**, і **реалізує проєкти** з масштабування сонячних мінімереж у країнах із слабшими електромережами.

Міжнародне агентство з відновлюваної енергетики (IREA)

IREA складається з 170 країн плюс ЄС, виступає своєрідним координаційним органом у співпраці щодо відновлюваної енергетики та заявляє, що надає найсучасніші дані та аналіз у сфері технологій, інновацій, політики, фінансів та інвестицій. Штаб-квартира розташована в Абу-Дабі, а технологічний центр – у Бонні, компанія була заснована у 2009 році. **Відповідаючи** на рішення США про вихід, генеральний директор IREA Франческо Ла Камера заявив, що "відновлювані джерела енергії – це не лише кліматичне рішення. Відновлювана енергетика – це розумна економіка, яка стане вирішальним фактором конкурентоспроможності економік".

Центр науки і технологій в Україні

Заснований у 1993 році після Холодної війни для запобігання поширенню експорту зброї масового знищення, він організовує навчання для підготовки до біологічних, хімічних та ядерних атак у таких країнах, як Молдова, Албанія, Вірменія, Чорногорія та Північна Македонія. Серед початкових спонсорів – ЄС, США та Канада.

Європейський центр передового досвіду з протидії гібридним загрозам

Заснований у Гельсінкі у 2017 році, цей центр проводить дослідження, як деякі держави, особливо Росія та Китай, використовують для поєднання військових і невійськових засобів для досягнення своїх цілей. Центр опублікував звіти за темами, що охоплюють китайські космічні технології та їх зв'язок з російською групою Wagner. США були одним із засновників. **Інші члени** – країни ЄС, Канада, Норвегія, Туреччина та Велика Британія.

Панамериканський інститут географії та історії

Майже столітній інститут описує свою місію як заохочення, координація та поширення досліджень у галузі картографії, географії, історії та геофізики по всій Америці. Видає **різноманітні журнали** з картографії, історії, антропології та археології.

Форум Європейських національних лабораторій автомобільних досліджень

Це група з близько 30 великих європейських країн, які з 1989 року співпрацюють для обміну дослідженнями у сфері доріг.

Міжамериканський інститут досліджень глобальних змін

Організація, яка переважно зосереджена на екологічних дослідженнях, що живлять наукову дипломатію. Нещодавно інститут організував заходи на теми, що охоплюють управління сонячною радіацією та здоров'я океану. Він включає 19 країн по всій Америці, включаючи США.

Університет ООН

Головний офіс Університету ООН розташований у Японії та працює з 1975 року. Він об'єднує 13 інститутів у 12 країнах. Це аналітичні та дослідницькі центри з таких тем, як глобальне здоров'я, біотехнології та комунікаційні технології. Його члени щороку публікують кілька сотень наукових статей, а університет пропонує магістерські, докторські та бездипломні кваліфікації.

Крім того, США виходять із Міжурядової науково-політичної платформи з біорізноманіття та екосистемних послуг; Міжнародного енергетичного форуму та Міжнародної федерації мистецьких рад і культурних агентств.

https://sciencebusiness.net/news/international-news/us-withdraws-multiple-global-research-and-technology-organisations?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Here%E2%80%99s+what+2026+has+in+store+for+European+research+and+innovation+policy&utm_campaign=Science%7CBusiness+Bulletin+No++1287+%28Copy%29

ЄБРР ПІДТРИМУЄ ЕНЕРГЕТИЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

ЄБРР надає 75 мільйонів євро Укргідроенерго (УГЕ); кредит, що підтримується гарантією ЄС.

Фінансування призначене для закупівлі необхідного обладнання для гідроелектростанцій.

Інвестиції дозволять щорічно виробляти 223 ГВт годин зеленої електроенергії та скоротити викиди.

Пакет включає позику до €75 мільйонів від ЄБРР та до €20 мільйонів інвестиційних грантів від міжнародних донорів. Загальна вартість проекту становить €120 мільйонів. Фінансування покриватиме постачання критично важливого обладнання для гідроелектростанцій, включно з аварійним резервом електрообладнання, а також консультативні послуги для реалізації проекту.

Кредит ЄБРР підтримується гарантією ЄС у межах Інвестиційної рамки України, спрямованою на розблокування фінансування для відновлення та довгострокового зростання України.

Ця інвестиція дозволить замінити пошкоджені та зношені компоненти на вибраних гідроелектростанціях, підвищуючи операційну ефективність і збільшуючи виробництво відновлюваної енергії. Після завершення проект очікується забезпечувати приблизно 223 ГВт·год зеленої електроенергії на рік, зменшуючи залежність України від імпорту

електроенергії та посилюючи її здатність задовольняти піковий попит. Ініціатива також сприятиме щорічній економії CO₂ понад 96 000 тонн.

Проект відповідає Рамковій системі стійкості та засобів до існування ЄБРР, підтримуючи необхідну інфраструктуру в складних умовах. Також буде запроваджено стратегічну програму навчання для усунення прогалини в людському капіталі серед інженерного персоналу УГЕ, забезпечуючи плавну інтеграцію сучасного обладнання та відповідність європейським стандартам.

Усе закуплене обладнання відповідатиме стандартам ЄС щодо навколишнього середовища та безпеки, а діяльність буде здійснюватися на існуючих об'єктах без викупу землі. Проект повністю відповідає цілям пом'якшення та адаптації Паризької угоди та 100% зеленому фінансуванню відповідно до методології переходу до зеленої економіки ЄБРР.

Проект підтримуватиметься за рахунок фінансованих донорами технічних завдань для співпраці, включаючи швидке нарощування потенціалу для закупівель та стратегічну нову програму навчання гідроенергетичних інженерів і технічних спеціалістів. Додаткові програми будуть зосереджені на вдосконаленні ESG-практик УГЕ та розробці гендерного плану дій, що зміцнить відданість компанії сталому розвитку та інклюзії.

https://www.ebrd.com/home/news-and-events/news/2026/ebrd-supports-ukraine-s-energy-security-with-75-million.html?utm_source=Email

КОМІСІЯ ЗМІЦНЮЄ СТІЙКІСТЬ ТА МОЖЛИВОСТІ ЄС У СФЕРІ КІБЕРБЕЗПЕКИ

Європа щодня стикається з кібер- та гібридними атаками на життєво важливі служби та демократичні інституції, що здійснюються злочинними угрупованнями. Європейська комісія запропонувала новий пакет кібербезпеки для подальшого зміцнення стійкості та можливостей ЄС у цій сфері перед обличчям зростаючих загроз.

Пакет включає пропозицію щодо *переглянутого закону про кібербезпеку*, який посилює безпеку ланцюгів поставок інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) ЄС. Він гарантує, що продукти, які потрапляють до громадян ЄС, є кібербезпечними за своєю природою завдяки спрощеному процесу сертифікації. Він також сприяє дотриманню чинних правил ЄС щодо кібербезпеки та посилює повноваження Агентства ЄС з кібербезпеки (ENISA) у підтримці держав-членів та ЄС в управлінні кіберзагрозами.

Новий Закон про кібербезпеку має на меті зменшити ризики в ланцюжку поставок ІКТ ЄС, у т.ч. мобільного зв'язку, від постачальників з третіх країн, які мають проблеми з кібербезпекою. Він дозволить ЄС та державам-членам спільно виявляти та пом'якшувати ризики у 18 критичних секторах ЄС, враховуючи економічний вплив та постачання на ринок.

Переглянутим Законом про кібербезпеку передбачається оновити Європейські рамки сертифікації кібербезпеки (ECCF). ECCF дозволить розробляти схеми сертифікації протягом 12 місяців.

Окрім продуктів, послуг, процесів ІКТ та керованих послуг безпеки, компанії та організації зможуть сертифікувати свою кіберпозицію для задоволення потреб ринку. Зрештою, оновлена ЕССФ стане конкурентним активом для бізнесу ЄС. Для громадян ЄС, бізнесу та державних органів влади вона забезпечить високий рівень безпеки та довіри у складних ланцюгах поставок ІКТ.

З моменту прийняття першого Закону про кібербезпеку у 2019 році ENISA стала наріжним каменем екосистеми кібербезпеки ЄС. Переглянутий Закон про кібербезпеку, дозволяє ENISA допомогти ЄС та його державам-членам виявити спільні загрози. Він також дозволяє підготуватись до кіберінцидентів.

Агентство надалі підтримуватиме компанії та зацікавлені сторони, що працюють у ЄС, шляхом *раннього оповіщення про кіберзагрози та інциденти*. У співпраці з Європолом та групами реагування на інциденти комп'ютерної безпеки агенство підтримуватиме компанії у відповіді на атаки програм-вимагачів та відновленні після них. ENISA також розробить підхід Союзу до надання зацікавленим сторонам кращих послуг з управління вразливостями. Агентство керуватиме єдиною точкою входу для повідомлень про інциденти, запропонованою в *Цифровому Омнібусі*.

ENISA продовжуватиме відігравати ключову роль у подальшому формуванні кваліфікованої робочої сили з кібербезпеки в Європі шляхом пілотного запуску Академії навичок кібербезпеки та створення загальноєвропейських схем атестації навичок кібербезпеки.

Закон про кібербезпеку набуде чинності одразу після схвалення Європейським парламентом та Радою ЄС. Супутні зміни до Директиви NIS2 також будуть представлені для схвалення. Після прийняття держави-члени матимуть один рік, щоб імплементувати Директиву у національне законодавство та повідомити відповідні тексти Комісії.

Для отримання додаткової інформації:

Інформаційний бюлетень

Переглянутий закон про кібербезпеку

Цільові поправки до NIS2

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_105

КІПР ПРИЙМАЄ ГОЛОВУВАННЯ В РАДІ ЄС

Кіпр головуватиме в Раді ЄС у першій половині 2026 року. Президент Нікос Христодулідіс оголосив п'ять пріоритетів для президентства: автономія через безпеку та оборону, конкурентоспроможність, відкритий, але суверенний ЄС, цінно-орієнтований Союз, який нікого не залишає позаду, довгостроковий бюджет, що лежить в основі автономного Союзу.

Щодо досліджень і розробок, то Президентство встановило такі пріоритети:

- посилити роль досліджень і інновацій для забезпечення конкурентоспроможності, стійкості та стратегічної автономії;
- розвивати можливості Європи в галузі штучного інтелекту в науці та дослідницьких структурах;

- поглибити наукову дипломатію з регіоном MENA.

Переговори просуватимуться щодо Horizon Europe, Euratom/ITER, Фонду досліджень вугілля та сталі, Європейського інноваційного закону, а також запланованої рекомендації Ради щодо наукової дипломатії.

Міністри досліджень зустрінуться на неформальній зустрічі на Кіпрі 30–31 березня 2026 року, 27 лютого та 29 травня в Брюсселі, а також на засіданні ERAC 15–16 квітня 2026 року.

<https://cyprus-presidency.consilium.europa.eu/en/>

ЗАКОНОДАВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ

ЄС ПІДТРИМУЄ ЦИФРОВЕ ПІДКЛЮЧЕННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ СПРОЩЕНИХ ТА ГАРМОНІЗОВАНИХ ПРАВИЛ У ЗАКОНІ ПРО ЦИФРОВІ МЕРЕЖІ

Європейська комісія запропонувала *Закон про цифрові мережі* (DNA) для модернізації, спрощення та гармонізації правил ЄС щодо мереж зв'язку. Чинні правила необхідно оновити, щоб створити умови для інвестування операторами у розгортання передових волоконно-оптичних та мобільних мереж.

Мережі високої пропускної здатності дозволяють використовувати інноваційні технології, такі як штучний інтелект та хмарні технології. Широка доступність передових можливостей зв'язку для людей та підприємств по всьому ЄС є основою конкурентоспроможності Європи.

Пропозиція спрямована на створення ефективного єдиного ринку ЄС шляхом гармонізації правил та сприяння транскордонному бізнесу, щоб стимулювати операторів до масштабування, зростання та інновацій.

Для цього пропозиція Закону про цифрові мережі має на меті:

сприяти компаніям надавати послуги по всьому ЄС, реєструючись лише в одній державі-члені;

стимулювати створення загальноєвропейських послуг супутникового зв'язку шляхом створення системи авторизації спектру на рівні ЄС, а не на національному рівні;

підвищити регуляторну узгодженість у національній авторизації спектру, надаючи операторам довші ліцензії і дозволяючи поновлювати їх за замовчуванням, підвищуючи стабільність;

забезпечити використання всього доступного спектру, зробивши більш поширеним спільне використання спектру між операторами ("використовуй або ділись");

запровадити добровільний механізм співпраці між постачальниками послуг зв'язку та іншими учасниками, такими як постачальники контентних додатків та хмарних послуг.

Застарілі мідні мережі не відповідають амбіціям щодо широкого доступу до інноваційних технологій по всьому ЄС. DNA запроваджує обов'язкові національні плани переходу, щоб забезпечити поступове виведення з експлуатації мідних мереж та перехід до передових мереж у період з 2030 по 2035 рік.

Держави-члени повинні представити свої національні плани у 2029 році. Цей процес супроводжується гарантіями захисту всіх споживачів, такими як надання чіткої та своєчасної інформації про відключення та забезпечення безперервності обслуговування.

Закон про цифрові мережі модернізує регуляторну базу, зменшуючи адміністративне навантаження та зобов'язання щодо звітності, щоб компанії могли зосередити свої ресурси на інвестиціях та інноваціях.

DNA також забезпечує більшу гнучкість у відносинах між підприємствами, зберігаючи при цьому високий рівень захисту споживачів.

Пропозицію буде представлено Європейському парламенту та Раді для затвердження.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_107

РЕГЛАМЕНТ РАДИ (ЄС) 2026/150 ВІД 16 СІЧНЯ 2026 РОКУ ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) 2021/1173 ПРО СТВОРЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА З ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ ОБЧИСЛЕНЬ

**European
Union**

Великі універсальні моделі ШІ стали важливими рушіями економічної конкурентоспроможності, наукових досліджень та інновацій. Вони стали ключовими у підвищенні продуктивності в різних секторах і трансформації цілих ланцюгів створення вартості. Союз та його держави-члени реалізують ініціативи щодо розробки спільних моделей ШІ.

Зміцнення науково-технічних баз Союзу стає дедалі життєво важливим для його довгострокової конкурентоспроможності та стратегічної автономії, водночас зберігаючи відкриту економіку в Союзі. ШІ має потенціал прискорити наукові відкриття та розширити дослідницькі можливості у всіх сферах, підтримувати та розвивати лідерство Європи в дослідженнях та інноваціях.

Щоб задовольнити постійно зростаючий попит на обчислювальні потужності на базі ШІ, держави-члени повинні мати змогу надати Спільному підприємству час доступу до однієї або кількох своїх гігафабрик ШІ, якщо такий час доступу вже не передбачений. Цей час доступу має використовуватися насамперед для надання стартапам і малим і середнім підприємствам доступу для дослідницької чи інноваційної діяльності.

Цим Регламентом вносяться зміни та доповнення до Регламенту (ЄС) 2021/1173, а саме:

дається визначення понять "Гігафабрика ШІ", "Консорціум гігафабрик штучного інтелекту", "Координатор гігафабрик ШІ" тощо, а також "Національний центр квантової компетенції";

визначається місія Спільного підприємства та його завдання, завдання Стовпу квантових технологій, що охоплюють повну квантову екосистему та сфери застосування квантових обчислень і моделювання, квантові комунікації, забезпечення безпеки та стійкості квантового ланцюга постачання та супровідних технологій;

додаються статті щодо *Гігафабрики штучного інтелекту, функціонування Консультативної групи з квантових технологій та її завдання*, зокрема стратегічні дослідження, інновації, впровадження та інфраструктурні пріоритети для розробки та впровадження квантових технологій та їх інтеграція в європейську цифрову екосистему з метою підтримки стійкості, стратегічної автономії та технологічного суверенітету Союзу; міжнародна співпраця у квантових технологіях тощо

Цей Регламент (ЄС) має на меті покращити функціонування внутрішнього ринку шляхом встановлення єдиної правової бази, зокрема для розвитку, виведення на ринок, введення в експлуатацію та використання штучного інтелекту, відповідно до цінностей і законодавства Союзу.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32026R0150&qid=1769342712959>

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПАРЛАМЕНТ ПІДТРИМАВ ПЛАНИ СТВОРЕННЯ 28-ГО РЕЖИМУ

Європейський парламент підтримав плани створення нової загальноєвропейської корпоративної правової бази, яка має дозволити швидке створення компанії та полегшення її розширення через кордони.

Депутати Європарламенту проголосували за це 20 січня, саме тоді, коли президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн презентувала рамкову структуру, відому як 28-й режим, на Всесвітньому економічному форумі в Давосі.

«Наші підприємці, інноваційні компанії, зможуть зареєструвати компанію в будь-якій державі-члені протягом 48 годин, повністю онлайн», – сказала вона. «Вони матимуть однаковий режим функціонування по всьому ЄС».

Очікується, що Комісія представить свої плани щодо створення 28-го режиму у березні. Ідея полягає не в тому, щоб замінити національні правила, а в тому, щоб запропонувати необов'язкову гармонізовану структуру, яка полегшує компаніям розширення роботи в різні країни ЄС та залучення транскордонних інвестицій.

Депутати Європарламенту хочуть зробити нову правову базу відкритою для всіх компаній, оскільки обмеження її інноваційними компаніями створить зайву складність. Водночас законодавство має запобігати ризику того, що «шарлатани» можуть зловживати ним для зниження соціальних стандартів.

Під час дебатів у парламенті напередодні голосування комісар юстиції Майкл Макграт заявив, що Комісія «поділяє рішучість парламенту забезпечити, щоб 28-й режим не використовувався для підриву чинних правил і стандартів».

Депутати Європарламенту також хочуть, щоб нова рамка полегшила інноваційним компаніям залучати таланти.

Депутати Європарламенту закликали до заходів для підтримки партнерств між компаніями, які обирають загальноєвропейську рамкову систему, та університетів, науково-дослідних інститутів та офісів трансферу технологій, щоб сприяти комерціалізації результатів досліджень.

Ще одне ключове питання полягає в тому, чи набуде цей регуляторний акт форми закону, який одразу застосовуватиметься по всьому ЄС, чи форми директиви, яка дасть державам-членам два роки для впровадження своїх цілей у національне законодавство. Хоча *спільнота стартанів* попереджала, що директива не вирішить проблему фрагментації, саме таку юридичну форму рекомендує парламент.

https://sciencebusiness.net/news/start-ups/momentum-builds-eu-wide-company-status?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Scaleup+Europe+Fund+seeks+manager+ahead+of+first+investments&utm_campaign=Science%7CBusiness+Bulletin+No++1289+%28Copy%29

РІШЕННЯ КОМІСІЇ (C/2026/0062) ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ФІНАНСУВАННЯ СТОВПУ І «ВІДМІННА НАУКА» НА 2026 РІК В РАМКАХ HORIZON EUROPE З МЕТОЮ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОГО ГРАНТУ ERC PLUS

З метою залучення найкращих і найталановитіших дослідників і науковців до Європи до рішення Комісії C(2025) 5000 (програми роботи ERC 2026) додається нова грантова схема – грант ERC Plus з бюджетом близько 210 млн євро. Фінансування здійснюватиметься за рахунок асигнувань бюджетної лінії 01.020101 загального бюджету Союзу на 2026 рік.

Європейська дослідницька рада (ERC) підтримує дослідження через такі основні грантові схеми (основних грантів): Стартовий грант, Консолідований грант, Розширений грант, Грант ERC Plus, Грант синергії.

Нова грантова схема – грант ERC Plus – була впроваджена в рамках ініціативи «Обери Європу», запропонованої президентом Комісії фон дер Ляєн та комісаркою Захарієвою. З грантом до семи мільйонів євро на сім років програма підтримуватиме видатних провідних дослідників, які вирішують важливі наукові проблеми.

Заявки на гранти ERC Plus мають бути для проєктів, які не можуть бути реалізовані за допомогою звичайного гранту ERC. Заявники повинні пояснити, як цілі запропонованого проєкту виходять за межі звичайного проєкту ERC, наприклад, оскільки вони мають бачення трансформації своєї сфери або відкриття нової дослідницької сфери. Стипендіати на всіх етапах кар'єри можуть подати заявку на грант ERC Plus, якщо мають видатні наукові досягнення на передовій своєї галузі. Їхнє інтелектуальне лідерство оцінюється у порівнянні з колегами на їхньому власному етапі кар'єри. Очікується, що дослідник може бути головним дослідником лише одного гранту ERC Plus за своє життя.

Заявникам слід знати, що щороку може бути присуджено лише близько 30 грантів ERC Plus у всіх сферах і на всіх етапах кар'єри, порівняно з приблизно 1000 грантами Starting, Consolidator та Advanced Grants. Цей рівень конкурентоспроможності слід враховувати при розгляді питання про подання заявки.

[EUR-Lex - C\(2026\)62 - EN - EUR-Lex](#)

АНАЛІТИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ІННОВАЦІЇ В ГАЛУЗІ БІОРІЗНОМАНІТТЯ: ТЕХНОЛОГІЇ, ЩО СПРИЯЮТЬ РОЗВИТКУ ПРИРОДИ ТА ЗЕЛЕНОГО ЗРОСТАННЯ

Втрата біорізноманіття та деградація екосистем є одними з найактуальніших викликів нашого часу. Оскільки зміни у землекористуванні, зміна клімату та забруднення чинять зростаючий тиск на види та середовища існування, розуміння та прогнозування реакції біорізноманіття має вирішальне значення для забезпечення майбутнього планети. В основі проєкту Стратегії ЄС з біорізноманіття на період до 2030 року, як стовпа Європейської зеленої угоди, лежать збереження природи та зелене зростання, які вимагають інноваційних, економічно ефективних та масштабованих рішень. Однак Європа все ще намагається перетворити фрагментовані та складні дані, пов'язані з біорізноманіттям, на практичні висновки та стійкі рішення.

Проте зароджується нова хвиля інновацій у сфері біорізноманіття. Так само, як геноміка трансформувала медицину людини, вона тепер пропонує потужні інструменти для біорізноманіття, що дозволяють швидко та точно ідентифікувати види, оцінювати генетичне різноманіття та генетичне здоров'я, а також краще відстежувати зміни в екосистемах.

Наприклад, геноміка біорізноманіття відкриває нові способи моніторингу видів, захисту запилювачів, контролю інвазивних видів та управління видами, що мають суспільну цінність, а також відновлення середовищ існування. А методи на основі ДНК вже продемонстрували цінність у стимулюванні інновацій у сільському господарстві, рибальстві, лісовому господарстві та інших секторах біоекономіки. Крім того, методи геноміки біорізноманіття дозволяють проводити наземне дослідження для підтримки дистанційного зондування та спостереження за Землею.

Хоча ця нова галузь знаходиться на перетині кількох головних політичних пріоритетів ЄС, Європа ще не повністю використала потенціал геномних інновацій у біорізноманітті, які потребують узгодженої та сталої системи для функціонування та забезпечення широкого впровадження.

Звіт

<https://sciencebusiness.net/report/biodiversity-innovation-enabling-technology-nature-and-green-growth>

GLOBAL STARTUP ECOSYSTEM INDEX

Дві основні сили формують глобальне технологічне середовище. Перша – це штучний інтелект, який зараз широко визнається одним із найважливіших технологічних проривів за останні десятиліття. Він визначає порядок денний на наступні

десятиліття та має потенціал змінити економіку з безпрецедентною швидкістю.

Друга важлива зміна – це зміна геополітичного ландшафту. Глобалізація поступилася місцем більш регіонально орієнтованій економіці з появою окремих блоків. У цьому середовищі засновники стартапів повинні бути більш стратегічними, ніж будь-коли, щодо того, які галузі розвивати та де розміщувати свої стартапи.

Глобальний індекс екосистеми стартапів від StartupBlink оновлюється щорічно з 2017 року та наразі ранжує екосистеми стартапів 1473 міст та 118 країн, підтримуючи процес прийняття рішень підприємцями та іншими ключовими зацікавленими сторонами екосистеми. Індекс складається з трьох підіндексів: Кількість (рівень активності екосистеми), Якість (оцінка впливу та успіху діяльності в екосистемі) та Бізнес-середовище (оцінка того, наскільки сприятливими є загальні умови для зростання стартапів).

Лідером за темпами зростання стартапів *серед регіонів світу* є Азійсько-Тихоокеанський регіон (зростання на +27,4%, насамперед Центральна Азія (+43,3%)). Європа йде за нею зі зростанням у +26,2% (Західна Європа - +27,3%), а Близький Схід та Африка на третьому місці з темпами у +24,9%. Північна Америка демонструє найповільніше регіональне зростання – +15,7%. Латинська Америка та Карибський басейн демонструють зростання ще менше +20%, що робить їх другим найповільнішим регіоном зростання після Північної Америки.

За ключовими галузями найшвидше розвиваються харчові технології, апаратне забезпечення та Інтернет речей, а також енергетика та навколишнє середовище – це сектори, кожен з яких збільшився на понад 40% за кількістю стартапів. Транспорт демонструє найповільніше позитивне зростання, зі збільшенням менше ніж на 1%. Освітні технології – єдина галузь, яка зазнала спаду, з негативним темпом зростання –2,3%.

Серед країн світу перші місця зайняли США, Велика Британія та Ізраїль. Сінгапур посів 4-е місце. Ці країни зберігають значний розрив між собою, але Сінгапур швидко скорочує відстань, тоді як Канада (5-е місце) ще більше відстає від першої трійки через повільніше зростання.

США залишаються провідною світовою екосистемою стартапів, але демонструють ознаки уповільнення, з найнижчим темпом зростання серед 50 найкращих екосистем – лише 18,2%, порівняно з 26,3% для Великої Британії та 20,6% для Ізраїлю. США постійно лідирують за кількістю міст у світовому рейтингу 1000 найкращих, але кількість міст США в Індексі неухильно скорочується з 383 у 2020 році до 221 у 2025 році.

Стартап-екосистема Великої Британії продовжує зростати зі здоровими темпами 26,34%, що є одним із найвищих темпів зростання серед першої двадцятки. Ізраїль, який посідає третє місце, має стабільні темпи зростання – 20,58%, що є відносно низьким показником порівняно з іншими країнами першої десятки.

Темпи зростання екосистеми Китаю (13-те місце) є винятковими, сягаючи 45,93% – найвищий показник серед 35 найкращих країн. Це вражаюче зростання скорочує розрив з країною, що попереду неї (Австралія).

Група країн, що зайняли місця 21-50 мають лідера – Об'єднані Арабські Емірати (21-е місце), який продовжує свій шлях уверх з темпами зростання екосистеми, що перевищують 30%.

Україна (42-ге місце) має найвищий темп зростання (26,22%) екосистеми серед країн, що посідають місця від 41-го до 50-го. Це пояснює її зростаючу динаміку на 4 позиції порівняно з минулим роком.

Серед міст світу перші місця зайняли: Сан-Франциско, Нью-Йорк, Лондон, Лос-Анджелес, Пекин, Бостон, Шанхай, Париж, Тель-Авів, Бангалор.

Серед українських міст найвищу позицію посів Київ (68 місце, +7 позицій порівняно з попереднім роком). Ще три українських міста (Львів – 404, Харків – 618, Одеса – 725) входять до світового рейтингу 1000 найкращих міст, і кожне з них зазнало спаду у 2025 році.

Зазначається, що, незважаючи на складні обставини, спричинені війною, що триває, Україна продовжує демонструвати стійкість завдяки своїм людям та економіці, що орієнтована на інновації. Хоча терміни відновлення фізичної та економічної інфраструктури залишаються невизначеними, сила екосистеми стартапів України до війни вже була вражаючою – побудована на фундаменті технічної досконалості, глобальних амбіцій та підприємницької рішучості. Ключовим фактором успіхів крахні є великий запас талановитих працівників, багатьох з яких завербували іноземні компанії або вони працюють дистанційно. Примітно, що значна кількість з них вирішує створювати власні підприємства, що підкреслює культуру підприємництва та інновацій, яка залишається сильною навіть за складних умов.

Асоціація стартапів України представила стратегію розвитку до 2024 року, спрямовану на зміцнення структур підтримки, полегшення доступу до експертизи та капіталу, а також підвищення позицій України на світовій карті стартапів. Така допоміжна інфраструктура, як Unit City Accelerator, перший у країні інноваційний парк, відіграє вирішальну роль, пропонуючи підприємцям програми акселератора, зв'язки з інвесторами та ресурси для розвитку бізнесу.

Національні зусилля додатково посилюються державно-приватним партнерством. Огляд української технологічної екосистеми, який веде громадська спілка "Техносистема" та підтримується Міністерством цифрової трансформації, надає централізований огляд ключових зацікавлених сторін, допомагаючи об'єднати засновників, наставників та інвесторів по всій країні.

Міжнародна підтримка технологічної екосистеми України також є значною. Фонд підтримки України від Google, програма підтримки українських стартапів NetworkVC та цілеспрямована підтримка України через програму ЄС "Горизонт Європа" відображають сильну міжнародну довіру до інноваційного потенціалу України.

У той же час, існують виклики для екосистеми стартапів в Україні:

- багато фахівців тимчасово переїхали до інших країн, а довгострокова міцність екосистеми України частково залежатиме від повернення талантів та постійної залученості її глобальної діаспори;
- розширення інновацій в нових напрямках, особливо в таких секторах, як оборона та кібербезпека.

Для підтримки стартапів Україна запровадила цілеспрямовану політику, включаючи податкові пільги, дерегуляцію та грантові програми.

Заглядаючи в майбутнє, можна сказати, що шлях уперед буде нелегким, але екосистема стартапів України завдяки своєму винятковому таланту, міжнародним зв'язкам та рішучості до відбудови, допоможе країні стати сильнішою та більш інноваційною, ніж будь-коли.

https://www.startupblink.com/startupecosystemreport?mc_cid=09d5086140&mc_eid=c495e649ef

ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОННИХ СТАРТАПІВ: ПІДСУМКИ 2025 РОКУ

Стартапи в галузі оборонних технологій у 2025 році отримали рекордні інвестиції, насамперед в автономні системи та штучний інтелект для поля бою. Вартість венчурних угод у сфері оборонних технологій підскочила до рекордних 49,1 мільярда доларів проти 27,2 мільярда доларів попереднього року, згідно з даними, зібраними PitchBook. Дані PitchBook включають стартапи, які пропонують технології подвійного використання, зокрема компанії, чії основні ринки є цивільними, але мають і оборонні застосування.

За даними *CB Insights*, яка використовує власний метод класифікації і також включає компанії подвійного призначення, інвестиції в стартапи в галузі оборонних технологій більш ніж подвоїлося – до 17,9 мільярда доларів минулого року з 7,3 мільярда у 2024 році. Оборонні технології отримали збільшене фінансування завдяки його зростанню на ШІ-стартапи.

Інвесторські кошти надходять в оборону, оскільки військові витрати зростають і є одними з найбільших *бюджетних збільшень в Європі*.

Кількість компаній, які активно інвестують в оборонні технології, зросла на 41% минулого року, при цьому "мейнстрімні венчури" відмовилися від попередніх етичних заперечень щодо інвестицій в оборону і переосмислили це як підтримку демократичних цінностей, за даними CB Insights. ШІ відкрив нові можливості для фінансування як у чисто оборонних застосуваннях, так і в ширших технологіях подвійного використання.

Використання на полі бою дронів і систем з підтримкою ШІ в Україні допомогло протестувати ці технології. Масштабування виробництва – це "наступне конкурентне поле битви" у сфері оборонних технологій, сказав Алі Джавахері, старший аналітик з новітніх технологій у PitchBook.

Інвестиції в оборону, орієнтовані на виробництво, зросли до 4,7 мільярда доларів у 39 угодах у 2025 році порівняно з 2,6 мільярда доларів у 24 угодах у 2024 році, згідно з даними PitchBook, опублікованими в *окремій дослідницькій* записці. Більша частина капіталу для масштабування виробництва між 2022 і 2025 роками була спрямована на дрони, космічні системи та інфраструктуру, а також оборонну електроніку та сенсори. Інвестиції в оборонні технології продовжуватимуть зростати у 2026 році, автономія залишатиметься основним напрямом, але відбудеться розширення на морські та наземні транспортні засоби, а консолідація покаже явне прискорення.

https://www.defensenews.com/industry/2026/01/20/defense-tech-startups-had-their-best-funding-year-ever-in-2025/?utm_source=defensenews.beehiiv.com&utm_medium=newsletter&utm_campaign=market-intel-pentagon-to-invest-1b-in-l3harris-spinoff-rocket-motor-firm

BUSINESSEUROPE: ПОЗИЦІЯ ЩОДО ОБ'ЄДНАННЯ HORIZON EUROPE ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ФОНДУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

У грудні 2025 року BusinessEurope опублікувала новий *позиційний документ* щодо майбутньої Рамкової програми Horizon Europe (FP10) та її інтеграції з Європейським фондом конкурентоспроможності (ECF) у рамках наступної багаторічної фінансової рамки ЄС на 2028-2034 роки.

Документ рішуче підтримує запропоноване тісне узгодження між Horizon Europe та ECF і закликає політиків націлитися на 177 мільярдів євро для 10-го фінансового фонду у цінах 2025 року, як рекомендує звіт Драгі. Він попереджає, що будь-які скорочення бюджету на дослідження та інновації підірвуть глобальну конкурентоспроможність Європи.

BusinessEurope наголошує, що інновації та впровадження результатів досліджень повинні посилюватися через:

- більший бюджет для Стопу II,
- зв'язки між Horizon Europe та ECF, а також
- значущу участь галузі у структурах управління та європейських партнерствах.

У документі також зазначається, що зниження ставок фінансування великих компаній, обов'язкові грошові внески та універсальні інструменти спрощення, такі як одноразові платежі за замовчуванням, ризикують стримувати участь промисловості. Це може послабити трансформацію досліджень у ринкові рішення та поставити під загрозу зусилля з подолання інноваційного розриву в Європі.

ERA Portal Austria – Позиційні документи щодо наступного багаторічного фінансового плану

<https://era.gv.at/news-items/businesseseurope-publishes-position-on-horizon-europe-and-european-competitiveness-fund-combination/>

БЮДЖЕТ ЄС 2028-2034: ДУМКА АУДИТОРІВ ЩОДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ФОНДУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА HORIZON EUROPE

12 січня 2026 року Європейська рахункова палата (ЕКА) опублікувала два рішення щодо законодавчих пропозицій Європейської комісії про *Європейський фонд конкурентоспроможності (ECF)* та наступну програму *Horizon Europe* від 16 липня 2025 року. Це перші з серії рішень, які ЕКА оприлюднює щодо пропозицій із бюджету ЄС на 2028-2034 роки. Рада ЄС і Європейський парламент, які зрештою погодяться щодо бюджету, попросили аудиторів висловити думки перед тим, як вони самі розглянуть пропозиції. Аудитори надають незалежні та експертні консультації щодо розробки бюджету, управління, рамок ефективності та фінансового контролю.

У своєму звіті аудитори зосереджуються на таких основних моментах:

- Інвестування у конкурентоспроможність, інновації та дослідження ЄС є пріоритетом загальної політики ЄС і потенційно має високу додану цінність ЄС. Однак у законодавстві ЄС або в пропозиціях ECF і Horizon Europe немає спільного визначення цього поняття. ЕКА робить висновок, що без такого спільного визначення та його послідовного застосування неможливо максимізувати додану вартість ЄС.

- Аудитори зазначають, що обидві пропозиції містять численні посилання на перехресні пріоритети ЄС, але ні Комісія, ні держави-члени не мають повних і надійних даних про використання коштів ЄС для досягнення відповідних цілей, і пропозиції не вирішують це питання.

- ЕКА також бачить необхідність уточнити, як принцип "досконалості" буде застосовуватися у всіх чотирьох стовпах Horizon Europe, зазначаючи, що він прямо не згадується у стовпах II та III, які разом становлять близько 65% загального бюджету Horizon Europe.

- Більше того, хоча пропозиція Horizon Europe стосується процесу Європейського семестру, це не стосується проєкту регламенту ECF. Крім того, незрозуміло, як слід досягти цілей Європейського семестру.

- Пропозиція ECF дозволить швидко перерозподіляти кошти між політичними напрямками, а також додаткові внески державами-членами або іншими зацікавленими сторонами. Ця підвищена гнучкість бюджету може мати наслідки для державної допомоги, які потрібно уточнити, зазначають аудитори. Вони також радять встановити мінімальні вимоги щодо револьверних потужностей (багаторазове використання фінансування для гарантій, кредитів або акційних часток у процесі реалізації програми) та встановлення управлінських комісій на досить низькому рівні для партнерів (таких як Європейський інвестиційний банк чи інші фінансові установи), які реалізують програму.

- ECF зазначає, що обидві пропозиції спрямовані на спрощення через єдиний регламент, гармонізовані умови оплати та уніфікований обмін даними. Однак ECF бачить необхідність уточнення, як зусилля зі спрощення принесуть користь тим, хто реалізує дослідницькі та інноваційні проєкти, фінансовані ЄС. Деякі ключові елементи також потребують уточнення, наприклад, щодо закупівель, використання фінансування, не пов'язаного з витратами, та спрощених варіантів витрат.

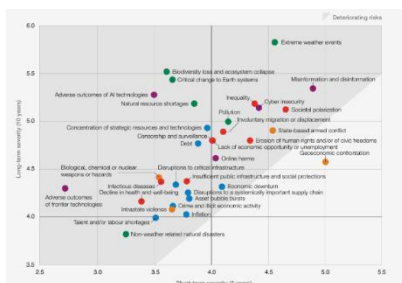
- Аудитори також визначають певні ризики щодо дотримання вимог, прозорості, підзвітності та відстежуваності витрачених коштів. Дослідження, зокрема, є сферою високоризикових витрат, де помилки трапляються часто і є суттєвими. Деякі інноваційні підходи – такі як передкомерційні закупівлі – вимагатимуть особливої уваги. Заходи спрощення, такі як одноразові платежі, зменшують адміністративне навантаження, але правила їх використання мають бути чіткими. Комісія повинна забезпечити прозорість, підзвітність і відстежуваність витрачених коштів.

- Оскільки фінансуванням буде управляти Комісія безпосередньо або опосередковано (наприклад, через партнерства, спільні підприємства та ЄІБ), ЕКА матиме повні права на аудит. Однак аудитори просять захистити їхні права на аудит у будь-яких угодах із довіреними особами, бенефіціарами та третіми сторонами.

• Нарешті, ще однією новинкою пропозицій 2028-2034 років є те, що горизонтальне регулювання визначає, як буде моніторитися, оцінюватися та оцінюватися виконання програм. ЕСА вже зазначає на цьому етапі, що більшість індикаторів, викладених у Додатку І до запропонованої рамки ефективності, стосуються результатів, а не результатів чи впливів, і тому є недостатніми для оцінки ефективності. Аудитори також зазначають, що запропоновані індикатори не дозволять легко збирати дані, специфічні для бенефіціарів. Крім того, ЕСА підкреслює важливість надійності даних та пропонує, щоб обов'язки Комісії щодо звіту про впровадження протягом програмного періоду та оцінки ex post були закріплені в регламенті.

<https://www.eca.europa.eu/en/news/news-op-2026-01-and-02>

ЗВІТ ПРО ГЛОБАЛЬНІ РИЗИКИ 2026 ВСЕСВІТНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО ФОРУМУ

Всесвітній економічний форум опублікував *Звіт про глобальні ризики 2026*.

Основні висновки звіту включають наступне:

- Невизначеність є визначальним ризиком на 2026 рік.
- Багатостороння система перебуває під тиском.
- Економічні ризики, прийняті в сукупності,

демонструють найбільше зростання рейтингу за наступні два роки, хоча й порівняно з відносно низькими рейтингами минулого року.

- Технологічні розробки та нові інновації створюють нові можливості, приносячи величезні потенційні переваги від охорони здоров'я та освіти, сільського господарства та інфраструктури, але також ведуть до нових ризиків у різних сферах – від ринків праці до інформаційної цілісності та автономних систем озброєння.
- Зростаюча суспільна та політична поляризація посилює тиск на демократичні системи, оскільки екстремістські соціальні, культурні та політичні рухи кидають виклик інституційній стійкості та довірі суспільства.
- Екологічні проблеми у короткостроковій перспективі втрачають пріоритет.
- Формується новий конкурентний порядок: у цей період геоекономічної трансформації альянси перебудовуються, а стійкість ринків і інституцій, що виникли після Бреттон-Вудської конференції 1944 року, піддаються випробуванню.

Звіт про глобальні ризики 2026: 21-ше видання

<https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2026/>

ЧИННИКИ, ЩО СПРИЯЮТЬ РЕЛОКАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ СТАРТАПІВ ЄС

Нове дослідження Європейського інвестиційного банку (ЄІБ), проведене спільно з Європейською комісією в рамках *InvestEU Advisory Hub*, "*Чинники релокації*

інноваційних стартапів ЄС та масштабування", досліджує, що спонукає діяльність інноваційних стартапів та масштабування в ЄС переносити за кордон, а також окреслює шляхи допомоги Європі зберегти більше своїх компаній з високим потенціалом. Спираючись на цілеспрямоване опитування засновників і керівників вищого рівня, дослідження дає пряме уявлення про те, чому, як і за яких обставин компанії вирішують перенести частину своєї діяльності за межі ЄС.

Дослідження показує, що рішення щодо переїзду залежать від схожого набору факторів у різних галузях і країнах. Компанії, як правило, переносять діяльність у місця, де знаходять:

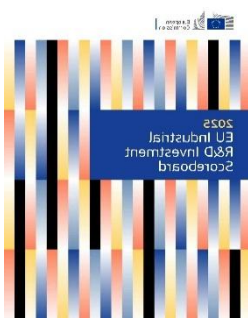
- легший доступ до венчурного капіталу;
- близькість до великих, інтегрованих ринків;
- більш сприятлива та передбачувана регуляторна база;
- сильніший пул досвідчених професіоналів у сфері комерційної та продажної сфери.

Однак переїзд зазвичай не є повним виходом з ЄС. Більшість компаній обирають часткову стратегію переїзду. Це часто означає перенесення юридичних штаб-квартир або центральних управлінських функцій за кордон, зберігаючи при цьому ключові види діяльності, такі як дослідження та розробки та інженерія в межах ЄС. У деяких випадках вимоги інвесторів – особливо від інвесторів зі США – виступають ключовим тригером для таких дій.

Дослідження сприяє поточній політичній роботі в контексті *спроби ЄС Startup and Scaleup*, яка має на меті зробити Європу найкращим місцем у світі для запуску та розвитку технологічно орієнтованих інноваційних компаній, а також для зміцнення конкурентоспроможності та технологічного суверенітету ЄС.

https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/why-innovative-startups-and-scaleups-relocate-eu-2026-01-12_en

КОМПАНІЇ ЄС ЗБІЛЬШУЮТЬ ІНВЕСТИЦІЇ У ДІР

Компанії ЄС забезпечили значне зростання досліджень і розробок (ДіР) у сферах енергетики, охорони здоров'я, аерокосмічної галузі та оборони у 2024 році, згідно з опублікованим *Рейтингом інвестицій у промислові НДДКР ЄС за 2025 рік*.

Хоча звіт підкреслює лідерство Європи у ключових галузях, він також підкреслює сильний тиск глобальної конкуренції, особливо в сфері інформаційних та комунікаційних технологій.

У 2024 році провідні інвестори ЄС у галузі електроенергії та відновлюваної енергетики збільшили свої інвестиції в ДіР на 19,8%, а капітальні – на 17,8%. Це позитивний крок до досягнення цілей *Угоди про чисту промисловість*.

У сфері охорони здоров'я провідні компанії збільшили інвестиції в ДіР на 13 % – це значно вищий темп зростання, ніж в інших частинах світу. Крім того, європейські аерокосмічні та оборонні компанії інвестують на 4,8% більше для підвищення оборонної готовності Європи.

Ці результати дають ключові уявлення про глобальну динаміку досліджень і розробок.

Основні висновки звіту такі:

- Стратегічні переваги ЄС: компанії ЄС різко збільшили обсяги досліджень і розробок у сфері енергетики (19,8%), значно перевищивши зростання в США (6%), Японії (-14,2%) та Китаї (3,8%). У сфері охорони здоров'я зростання ЄС (13%) значно випередило США (7,1%), Японію (9,1%) та Китай (0,1%). Аерокосмічна та оборонна галузі також зафіксували зростання на 4,8%.

- Інноваційні центри: Більшість інвестицій у ДіР від 800 провідних компаній ЄС здійснюється в країнах, класифікованих як "сильні інноватори" (Австрія, Бельгія, Естонія, Франція, Німеччина, Ірландія, Люксембург). Це підкреслює потенціал підтримуючих екосистем для розвитку компаній, що займаються дослідженнями та розробками.

- Глобальний імпульс сповільнюється: 2 000 провідних компаній світу інвестували €1 442,6 мільярда у ДіР у 2024 році (+6,3%). Зростання було найсильнішим у США (+7,8%) та решті світу (+8,1%), за ними йшла Японія (+7,1%). ЄС (+2,9%) та Китай (+3,9%) зафіксували більш помірне зростання.

- Секторальна орієнтація: чотири сектори – програмне забезпечення ІКТ, ІКТ-обладнання, охорона здоров'я та автомобільна промисловість – інвестували понад 80% від загальної кількості інвестицій. Американські компанії лідирують у сфері ІКТ та охорони здоров'я; компанії ЄС залишаються світовими лідерами в автомобільній галузі.

Автомобільний сектор ЄС інвестував 87 мільярдів євро у дослідження та розробки у 2024 році – більше, ніж будь-який інший регіон. Однак зростання ДіР було повільним – 0,8%, китайські та японські автомобільні компанії випереджають європейські компанії – їхнє збільшення становило на 11,9% та 12,3%. Це свідчить про те, що європейські виробники ризикують бути витісненими під час переходу на електричні та автономні технології.

Однак автомобільний сектор відноситься до середньотехнологічного сектору, в той час як економіка США нині характеризується високотехнологічними програмними компаніями.

Але у сферах охорони здоров'я та енергетики зростання фінансування ДіР у Європі випередило інші регіони. Це було зумовлено значними інвестиціями великих фармацевтичних компаній. Данський Novo Nordisk збільшив обсяги ДіР на 29,4%, тоді як німецький Bayer зростив інвестиції на 22,6%.

Це відбувається попри *попередження фармацевтичних компаній* про те, що майбутня реформа фармацевтичного законодавства ЄС, вперше запропонована у 2023 році, виведе інвестиції за межі Європи. *У грудні 2025 року нарешті було досягнуто* угоди, яка пропонує розробникам ліків сильніші стимули, ніж початкова пропозиція, але індустрія стверджує, що цього досі недостатньо.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3119

ДОСТУПНИЙ ВИПУСК ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО БЮЛЕТЕНЯ "ШЛЯХИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ: СУСПІЛЬНИЙ ДИСКУРС" ЗА ГРУДЕНЬ 2025 РОКУ

Черговий випуск (№11 (215), грудень 2025 року) інформаційно-аналітичного бюлетеня "Шляхи розвитку української науки: суспільний дискурс", підготовленого у Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського.

У номері:

- міжнародна коаліція обговорила підтримку українських дослідників та шляхи подолання відпливу науковців;
- нова державна система індивідуальної підтримки науковців: Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію

"Національна система дослідників України";

- позачергова державна атестація наукових установ та закладів вищої освіти;
- МОН розпочало конкурсний добір наукових фахових видань України;
- Google NotebookLM для аналітичної роботи з науковими джерелами.

Довідково

"Шляхи розвитку української науки: суспільний дискурс" – щомісячний інформаційно-аналітичний бюлетень матеріалів медіа, в якому висвітлюються питання підвищення ефективності наукової діяльності, перебіг реформування української науки, її внесок у суспільний розвиток і підвищення обороноздатності країни, подається інформація про міжнародну наукову співпрацю, здобутки української науки та досвід розвитку наукових досліджень за кордоном.

ПЕРЕГЛЯНУТИ

<https://www.nas.gov.ua/news/dostupniy-vipusk-informaciyno-analitichnogo-byuletenyu-shlyahi-rozvytku-ukrainsko-nauki-suspilny-diskurs-za-gruden-2025-roku>

УКРАЇНА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ТА СВІТОВОМУ НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ

ЗАТВЕРДЖЕНО ДОРОЖНЮ КАРТУ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПРОСТОРУ ДО 2027 РОКУ

Міністерство освіти і науки України затвердило *Дорожню карту інтеграції України до Європейського дослідницького простору* (ЄДП) на період до 2027 року. Відповідний документ ухвалено *наказом МОН* від 31 грудня 2025 року № 1732.

Інтеграцію України до ЄДП визначено як один із ключових стратегічних напрямів реалізації Угоди про асоціацію та європейської інтеграції у сферах науки, технологій та інновацій. Зокрема, стаття 375 Угоди про асоціацію передбачає залучення України до ЄДП через поступову гармонізацію національної науково-інноваційної системи з європейськими політиками та практиками.

Документ також спирається на положення Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (зокрема щодо забезпечення інтеграції вітчизняної науки до ЄДП із збереженням національних пріоритетів).

Дорожню карту підготовлено на основі пропозицій робочої групи, утвореної МОН України, до складу якої увійшли 40 представників органів державної влади, Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки та технологій України, Національного фонду досліджень України, Національної та галузевих академій наук України.

Під час підготовки відбувалися обговорення структурних політик і дій політичного порядку денного ЄДП на 2025–2027 роки та очікуваних результатів відповідно до Рекомендацій Ради ЄС від 24 червня 2025 року. У грудні 2025 року проведено експертну місію ТАІЕХ, під час якої європейські експерти поділилися досвідом щодо реалізації низки політик ЄДП (зокрема щодо наукової кар'єри, валоризації знань, залучення громадян, синергії досліджень та інновацій з вищою освітою, глобального підходу до R&I, доступу до досконалості та безпеки досліджень).

Дорожня карта охоплює ключові напрями розвитку науки та інновацій, зокрема:

- відкрити науку та управління дослідницькими даними;
- розвиток і стійкість дослідницьких інфраструктур;
- підтримку наукових кар'єр і мобільності дослідників;
- реформу оцінювання досліджень відповідно до європейських підходів;
- практичне використання знань і посилення взаємодії науки з бізнесом;
- інтеграцію науки й вищої освіти, зокрема через розвиток наукових парків і спеціальних режимів інноваційної діяльності;
- міжнародне науково-технічне співробітництво, наукову дипломатію та участь України в програмах ЄС.

Дорожня карта є стратегічним інструментом, який має забезпечити системність і послідовність подальших кроків гармонізації національної науково-інноваційної екосистеми України з ЄДП та консолідацію зусиль державних органів, наукових установ, закладів вищої освіти й інших стейкхолдерів.

<https://mon.gov.ua/news/zatverdzheno-dorozhniu-kartu-intehratsii-ukrainy-do-ievropeiskoho-doslidnytskoho-prostoru-do-2027-roku>

НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ

ЄВРОПЕЙСЬКІ КВАНТОВІ СТАРТАПИ ВЖЕ ДОСЯГАЮТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ – ЯК ПЕРЕТВОРИТИ ЇХ НА ЦІЛУ ІНДУСТРІЮ?

12 листопада 2015 року, *Університет Аалто у Фінляндії* опублікував прес-реліз: студенти, які заснували стартап для комерціалізації досліджень університету в галузі супутників, отримали венчурні інвестиції – 2 мільйони євро приватного капіталу та 1,7 мільйона євро державних інвестицій – для підтримки розробки продукту ICEYE.

Таке відносно скромне поєднання державного та приватного ризикового капіталу дозволило компанії прискоритися у вирішальний момент, коли ринок відкривався на тлі нового технологічного зсуву в космосі. Два роки по тому ICEYE запустила свій перший радіолокаційний супутник і стала світовим лідером, відкривши доступ до супутникових даних для нової клієнтської бази та зміцнюючи стратегічну автономію Європи в космосі.

Історія ICEYE важлива зараз, оскільки вона показує, що Європа досягає успіху, коли державний та приватний капітал об'єднуються на ранніх етапах навколо проривної науки.

Квантова технологія вимагатиме такої ж співпраці. Ті самі чинники, які трансформували космічний сектор – мініатюризація, зниження витрат та гнучкі стартапи – зараз з'являються в *квантових технологіях*. Перші "ICEYE" квантового сектору вже засновані і Європа все ще має можливість побудувати весь ланцюжок створення вартості глобально конкурентоспроможної квантової галузі.

Цей ранній попит помітний у фінському квантовому кластері, включаючи Bluefors, IQM та SemiQon. Наприклад, кріо-CMOS-чіпи, розроблені SemiQon, вже можуть бути розгорнуті в *космічних застосуваннях*, вирішуючи ключові проблеми, пов'язані з роботою сучасних технологій в надзвичайно холодних умовах.

Також помітно зростаючий попит на НРС (високопродуктивні обчислення), включаючи центри обробки даних, сервери штучного інтелекту та суперкомп'ютери. Експлуатація систем НРС в холодних умовах, а не при кімнатній температурі, матиме нижче енергоспоживання та вартість енергії.

Зростання GSM пропонує важливий урок: GSM досяг успіху, тому що Європа спочатку створила чіткий транскордонний стандарт, а потім подала єдиний сигнал попиту, оскільки національні оператори зв'язку зобов'язалися закуповувати сумісні рішення. Це створило критичну масу, на якій могли б масштабуватися інновації, приватні інвестиції та глобальні ринки. Квантовій технології потрібна така ж основа: сумісні стандарти, ранні загальноєвропейські ініціативи та скоординований попит з боку основних промислових користувачів в енергетиці, хімічній промисловості, аерокосмічній галузі та безпеці.

Оскільки *квантова стратегія ЄС* вступає у фазу впровадження, ми переживаємо визначальний момент для європейського технологічного суверенітету. Однак темпи прийняття рішень залишаються тривожними.

https://www.eureporter.co/technology/2026/01/12/european-quantum-start-ups-are-already-delivering-how-do-we-turn-them-into-an-industry/?_gl=1*zbkm31*_ga*Mjg3MzYwMzQuMTc2OTQ1Mzg3NA..*_ga_BXS2HELDDH*cze3Njk0NTM4NzQkbzEkZzEkdDE3Njk0NTM4ODMkajUxJGwwJGgw

ДОСЛІДНИКИ ПОКАЗУЮТЬ, ЩО СУЧАСНІ КВАНТОВІ КОМП'ЮТЕРИ МОЖУТЬ НАДІЙНО НАВЧАТИ СКЛАДНОЇ ФІЗИКИ

Команда дослідників, до якої входили дослідники з IBM Quantum, Algorithmiq Ltd та Трініті-коледжу Дубліна, використовуючи 91-кубітний квантовий процесор, відтворила характерні ознаки квантового хаосу. Відтворення хаосу може датися не дуже вдалим результатом, але воно показало, що сучасні машини можуть бути здатні надійно вивчати складну фізику багатьох тіл до появи відмовостійких квантових комп'ютерів.

У роботі розглядається питання довіри до результатів, отриманих зашумленим обладнанням, коли досліджувані проблеми занадто великі або занадто хаотичні, щоб точно перевірити їх на класичному комп'ютері. Це постійна проблема достовірності для квантових обчислень у найближчій перспективі.

Згідно з дослідженням, рішення полягає в поєднанні апаратних експериментів з моделями, які аналітично розв'язуються в певних межах, та з методами зменшення помилок, які виправляють шум, у цьому випадку, після виконання обчислення. Експерименти були зосереджені на так званих подвійно-унітарних схемах, спеціальному класі квантових схем, які є максимально хаотичними, але з якими надзвичайно легко працювати.

У звичайних квантових системах хаос призводить до швидкого поширення інформації по багатьох взаємодіючих частинках, що робить точні розрахунки надзвичайно складними.

Дослідники реалізували ці схеми на надпровідному квантовому процесорі з ємністю до 91 кубіта, виконуючи понад 4000 двокубітних вентилів. Вони виміряли, як інформація поширюється системою після раптового збурення, відстежуючи величину, відому як автокореляційна функція нескінченної температури. Простіше кажучи, вони визначили, як швидко невеликий сигнал згасає, коли система змінюється з часом. Згідно з дослідженням, необроблені експериментальні дані згасали набагато швидше, ніж передбачала теорія, що є чіткою ознакою апаратного шуму.

Команда наголошує, що точність залежить від того, наскільки добре змодельовано шум і наскільки ефективно фіксуються відповідні кореляції. Зі збільшенням глибини схеми можуть накопичуватися невеликі неточності моделі, що призводить до залишкового зміщення.

<https://thequantuminsider.com/2026/01/20/researchers-show-todays-quantum-computers-can-reliably-study-complex-physics/>

НАУКА ПРИХОДИТЬ У МІСТО: НОВА ІНІЦІАТИВА

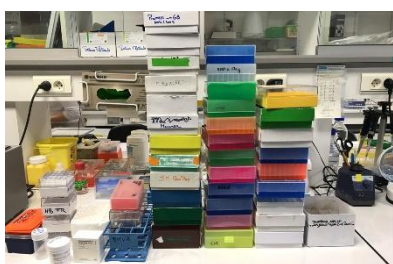
Science Comes to Town, нова флагманська європейська ініціатива із підвищення довіри та залученості громадян до науки, була офіційно запущена у Спліті, Хорватія. Ініціатива має на меті вивести науку з лабораторій у публічні простори, перетворивши міста на ключові арени, де зустрічаються наука, суспільство та політика. Вона сприятиме прямій взаємодії між дослідниками, політиками та громадянами, з особливим акцентом на молодь.

У відеозверненні комісар з питань стартапів, досліджень та інновацій Катерина Захарієва підкреслила відданість Комісії діалогу між наукою та громадянами.

За підтримки €6 мільйонів у рамках програми WIDERA Horizon Europe організація Science Comes to Town проводитиме заходи у трьох ключових містах (Спліт, Кіль (Німеччина) та Брест (Франція)) і шести супутникових містах до кінця 2026 року. Ініціатива сприятиме розвитку Європейського дослідницького простору та "п'ятої свободи" досліджень, інновацій і технологій, роблячи науку більш помітною, відчутною та актуальною в повсякденному житті.

<https://www.horizon-europe.gouv.fr/science-comes-town-2027-40395>

ЩОБ ЗМЕНШИТИ ВУГЛЕЦЕВИЙ СЛІД НАУКИ, ДОСЛІДНИКИ У ФРАНЦІЇ ПЕРЕОСМИСЛЮЮТЬ МЕТОДИ РОБОТИ

З 2019 року Інститут біології та хімії білків (ІВСР) у Ліоні, Франція, модернізував будівлю для підвищення енергоефективності, підвищив температуру в морозильних камерах на 10°C та зменшив потребу в автоклавуванні на 1 місяць циклів на рік. Інститут все частіше замовляє витратні матеріали оптом, переробляє полістирольну упаковку та ремонтує невелике лабораторне обладнання, а не замінює його. Щороку він також організовує конкурс для дослідників на очищення своїх морозильних камер, щоб не купувати нові.

Завдяки цим та іншим зусиллям, ІВСР зменшив свій вуглецевий слід приблизно на 13% між 2019 і 2023 роками, хоча нещодавно спостерігався сплеск через прибуття нових команд. І більшість цих змін були стимульовані десятком вчених-волонтерів, стурбованих впливом своєї роботи на навколишнє середовище.

Ці низові зусилля є частиною більшого руху по всій Франції. На його чолі стоїть *Labos 1point5*, колектив із близько 600 дослідників, які вважають, що наука повинна подавати приклад, коли йдеться про зменшення вуглецевого сліду суспільства. Тиск на зміни також походить "згори", оскільки уряд Франції в останні роки вимагає від усіх університетів та дослідницьких організацій підготувати дорожню карту щодо скорочення викидів парникових газів на 2–5% щорічно та визнати дослідників, які працюють над зменшенням вуглецевого сліду науки.

Оскільки Labos 1point5 спрямовує кафедри та лабораторії-учасники до більшої ощадливості щодо викидів вуглецю, це створює національний експеримент щодо того, що

працює, та потенційних компромісів. Будь-які кроки, які можуть вплинути на продуктивність, наприклад, можуть створити виражену напругу для тих, хто перебуває на початку своєї кар'єри та стикається із сильним тиском щодо створення традиційно цінних дослідницьких результатів, щоб утвердитися.

Серед інших зусиль, колектив розробив безкоштовний онлайн-інструмент, який будь-який французький дослідник може використовувати для розрахунку вуглецевого сліду своєї лабораторії; зараз вони працюють над міжнародною версією, яка буде випущена у 2026 році.

На сьогоднішній день понад половина з 2000 дослідницьких відділів Франції добровільно використовували цей інструмент протягом кількох років поспіль. Використовуючи ці дані, науковці ІВЕР підрахували, що понад половина вуглецевого сліду більшості французьких дослідницьких лабораторій походить від виробництва, транспорту та технічних послуг, пов'язаних з лабораторним приладдям та обладнанням, що значно перевищує інші поширені міркування, такі як поїздки на конференції, поїздки на роботу та опалення будівель.

Маючи знімок вуглецевого сліду своєї лабораторії, дослідники можуть використовувати інший інструмент, наданий Labos 1point5, для моделювання впливу сценаріїв скорочення викидів. Майже за 7 років свого існування Labos 1point5 спонукав до проведення понад 800 симуляцій по всій Франції, причому найбільш перевіреними заходами є купівля меншої кількості матеріалів, продовження терміну служби комп'ютерного обладнання та заміна авіарейсів до близьких місць поїздками потягом.

<https://www.science.org/content/article/reduce-science-s-carbon-footprint-researchers-france-reinvent-work-practices>

НАВІТЬ НИЗЬКІ ДОЗИ ЗВИЧАЙНИХ ПЕСТИЦИДІВ У РИБ ПРИСКОРЮЮТЬ СТАРІННЯ ТА СМЕРТЬ

Хронічний вплив пестицидів та інших забруднювачів може спустошити популяції диких тварин – іноді в разі очевидні способи. Наприклад, стоншуючи шкаралупу яєць птахів, ДДТ змушував білоголових орланів, що висиджували пташенят, розчавлювати своє невилуплене потомство. Але частіше точна причина шкоди залишається загадкою.

Тепер дослідження виявляє, що широко використовуваний інсектицид хлорпірифос *прискорює старіння звичайної озерної риби*, скорочуючи захисні ковпачки на її хромосомах і призводить до її передчасної смерті. Дослідження, опубліковане в журналі Science, "особливо вражає завдяки великій кількості даних", каже Хайнц Келер, екотоксиколог з Тюбінгенського університету, який не брав участі в новому дослідженні. Інші роботи виявили докази хронічної шкоди від пестицидів, але "що робить цю статтю особливою", – каже він, – "так це причинно-наслідкове та механістичне пояснення скороченої тривалості життя", засноване на маркерах клітинного старіння. Хлорпірифос, який допомагає боротися зі шкідниками на багатьох видах сільськогосподарських культур, заборонений у Європейському Союзі та кількох штатах США, оскільки дослідження на тваринах і людях

показали, що він може завдати шкоди нервовій системі. Але його все ще використовують у багатьох країнах світу, а в Сполучених Штатах його застосовують для вирощування таких культур, як яблука, цитрусові та пшениця.

Лабораторні випробування також показали, що хлорпірифос є високотоксичним для риб та інших диких тварин, а польові дослідження виявили коротшу тривалість життя у деяких видів, які хронічно зазнають впливу цього речовини.

Щоб краще зрозуміти проблему, дослідники під керівництвом Чуньшена Лю, екологічного токсиколога з Китайського університету геологічних наук, протягом 4 років збирали 24 000 риб з трьох великих озер у провінції Хубей. Агрохімікати з ферм давно потрапляють у два з них, Західне Лянцзи та Східне Лянцзи; для порівняння було включено набагато чистіше озеро Ньюшань. Дослідження було зосереджено на поширеному родичі коропа, відомому як озерний небоглядач (*Culter dabryi*). Порівняно з озером Ньюшань, у двох забруднених озерах було на 55% та 88% менше великих озерних небоглядачів (ті, що важать понад 80 грамів), та на 75% та 96% менше дорослої риби віком щонайменше 3 роки. Дослідники виявили зв'язок між хлорпірифосом і цим перекісом популяції: середній рівень пестициду в печінці риб був вищим у роки, коли в озері було менше старшої риби.

<https://www.science.org/content/article/fish-low-doses-common-pesticide-speed-aging-and-death>

ПОТОЧНІ ПРОЄКТИ

УСЕРЕДИНІ ЛАБОРАТОРІЙ, ЩО ЗМІНЮЄ ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ В ТУРЕЧЧИНІ

Під керівництвом Джанера Сюсала, координатора проєкту в Університеті Коч, TIREX створює перший у Туреччині спеціалізований центр передового досвіду в галузі трансплантології.

Його місія полягає в тому, щоб побудувати сучасну інфраструктуру, навчити молодих вчених та поєднати клінічний досвід Туреччини з передовими імунологічними дослідженнями по всій Європі та на Близькому Сході.

"У Туреччині ми проводимо багато трансплантацій, але наукові дослідження, які повинні супроводжувати цю клінічну роботу, були відсутні", – пояснює Сюсал. "За допомогою TIREX ми хочемо створити справжню культуру досліджень трансплантації, яка триватиме і після завершення проєкту".

Окрім координації TIREX, Сюсал виступає в ролі власника кафедри Європейського дослідницького простору (ERA).

З самого початку TIREX значно інвестував у таланти. Він залучав кваліфікованих дослідників та навчав нове покоління вчених та клініцистів за допомогою своїх передових програм магістратури та докторантури з імунології та трансплантації. У минулому багато дослідників їздили за кордон, щоб отримати досвід; тепер вони привозять цей досвід додому.

Обладнання для високопродуктивної проточної цитометрії, генетичного типування та молекулярної діагностики тепер забезпечує можливості для аналізів, які раніше доводилося передавати за кордон. Дослідники використовують штучний інтелект та передову аналітику даних, щоб виявляти імунологічні закономірності, які прогнозують відторгнення та покращують показники успішності.

"До TIREX навіть для рутинного імунного моніторингу нам доводилося надсилати зразки", – каже Сюсал. "Тепер ми можемо проводити аналіз тут, швидше, з меншими витратами та з повним контролем над нашими даними".

Ці можливості змінюють клінічну практику. Центр тепер підтримує лікарів-трансплантологів і з інших центрів за допомогою точної імунологічної діагностики, покращуючи підбір донора та реципієнта.

Тим часом вчені досліджують можливості кращого збереження органів та посттрансплантаційного догляду, гарантуючи, що інновації в лабораторії безпосередньо перетворюються на переваги для пацієнтів.

Тісніша співпраця між клінікою та лабораторією означає, що дані пацієнтів безпосередньо впливають на поточні дослідження, зміцнюючи зворотний зв'язок між наукою та лікуванням. Крім того, TIREX створює національний біобанк зразків та клінічних даних – ресурс, який продовжуватиме зростати та підтримуватиме майбутні дослідження, такі як розробка генетично модифікованих терапевтичних імунних клітин для лікування пацієнтів з раком та діабетом.

Одним з найбільших успіхів проекту на сьогоднішній день є зв'язок турецьких дослідників зі світовою трансплантологічною спільнотою, налагодження співпраці з провідними центрами в Канаді, Німеччині, Франції, Нідерландах та Сполучених Штатах. Ці партнерства, пояснює Сюсал, працюють в обох напрямках.

Ця співпраця була повністю продемонстрована на зустрічі експертів CTS–TIREX у Стамбулі у 2024 році, яка зібрала провідних вчених та клініцистів для обговорення проривів в імуногенетиці та трансплантації органів.

Деталі проекту

Координатор: Турція

Учасники: Турція

Загальні витрати € 2 499 937; внесок ЄС € 2 499 937

Тривалість: вересень 2020 – травень 2026.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/inside-lab-reshaping-transplant-research-turkiye>

ВИЗНАЧЕННЯ ХАРАКТЕРНИХ МАРКЕРІВ ДЛЯ ПЕРСОНАЛІЗОВАНОГО ЛІКУВАННЯ РАКУ ЛЕГЕНІВ

Т-клітини відіграють вирішальну роль у нашій імунній системі, допомагаючи нам боротися з інфекціями та хворобами, атакуючи патогени, такі як віруси та бактерії. Коли вони

налаштовані розпізнавати специфічні антигени на поверхні ракових клітин, їх також можна використовувати в лікуванні раку.

У рамках фінансованого ЄС проєкту CANVAS дослідники Міжнародного центру науки про вакцини проти раку (ICCVS) Гданського університету в Польщі заклали основи для нової клітинної терапії на основі Т-клітин для недрібноклітинного раку легенів (НКРЛ). Проєкт об'єднав дослідників з Римського університету Tor Vergata в Італії, Французької комісії з альтернативної енергії та атомної енергії (CEA) та польського біотехнологічного стартапу Real Research для подальшої розробки методу лікування.

Проєкт було реалізовано в рамках програми "Розширення" програми "Горизонт Європа", яка допомагає зменшити нерівність у фінансуванні досліджень та інвестицій, а зрештою й стимулювати прогрес у розробці вакцин проти раку по всій Європі.

Центральне пілотне дослідження CANVAS було зосереджено на білках, що знаходяться на поверхні більшості клітин організму. Ці білки містять ланцюги амінокислот, відомі як пептиди, які Т-клітини використовують для розпізнавання чужорідних клітин та запуску імунної відповіді.

Дослідники ICCVS розробили метод розділення та характеристики цих пептидів, щоб з'ясувати, чи можна використовувати якісь із них, щоб допомогти Т-клітинам ідентифікувати ракові клітини.

Команда оцінила пептиди у пацієнта, потім у культурі *in vitro* як у 2D, так і в 3D умовах, і, нарешті, на тваринній моделі. Завдяки цим спільним зусиллям дослідники ICCVS отримали новий досвід від партнерів проєкту, щоб допомогти їм досягти своїх цілей.

Real Research надала знання про 3D-культуру клітин, Римський університет Tor Vergata запропонував експертизу в Моделі тварин, отримані з ксенотрансплантатів пацієнтів, а CEA у Франції забезпечила навички аналізу великих даних.

Проєкт уперше показав, наскільки навколишнє середовище змінює ознаки раку, що розпізнаються імунною системою. Це вирішальна інформація для забезпечення того, щоб Т-клітинна терапія могла розпізнавати ракові мішені.

Команда виявила, що пептидні репертуари значно відрізняються в моделях раку від первинної пухлини, а це означає, що імунні клітини, які можуть знищувати рак *in vitro*, можуть не розпізнавати той самий рак у людських або тваринних моделях.

Дослідники також виявили унікальні ознаки НКРЛ, спільні для пухлин різних пацієнтів, які також зберігаються в моделях раку *in vitro* та *in vivo*.

Деталі проєкту

Координатор: Польща

Учасники: Італія, Франція, Польща

Загальні витрати € 1 499 513: внесок ЄС € 1 499 513

Тривалість: жовтень 2022 – березень 2026.

<https://projects.research-and-innovation.ec.europa.eu/en/projects/success-stories/all/identifying-telltale-markers-personalised-lung-cancer-treatment>

ПОДІЇ: КОНФЕРЕНЦІЇ, СЕМІНАРИ, ТРЕНІНГИ, СТИПЕНДІЇ, ГРАНТИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНИ ОГОЛОШУЄ КОНКУРСНИЙ ВІДБІР НАУКОВИХ РОБІТ НА ПРИСУДЖЕННЯ ПРЕМІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ІМЕНІ ІГОРЯ ЮХНОВСЬКОГО

Національний фонд досліджень України оголошує конкурсний відбір наукових робіт на присудження Премії Верховної Ради України імені Ігоря Юхновського.

Метою конкурсу є підтримка розвитку вітчизняної науки і техніки, молодих вчених, створення додаткових можливостей і стимулів для проведення ними фундаментальних та прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки.

Конкурс спрямований на відбір актуальних та значущих конкурсних робіт для присудження Премії молодим вченим – громадянам України за вагомі наукові здобутки.

Термін подачі заявок: з 15 січня 2026, 00:01 по 01 березня 2026, 23:59 (за київським часом).

Умови конкурсу розміщено за посиланням: <https://cutt.ly/5thO1u3H>

Електронна пошта для довідок із загальних питань – nrfu@nrfu.org.ua

<https://www.nas.gov.ua/news/nacionalniy-fond-doslidzhen-ukrani-ogoloshuye-konkursniy-vidbir-naukovih-robit-na-prisudzheniya-premi-verhovno-radi-ukrani-imeni-igorya-yuhnovskogo>

ЗАПУСК МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ LUKE З ПІДТРИМКИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ І ПРИКЛАДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Запуск міжнародного конкурсу
LUKE з підтримки
фундаментальних і прикладних
досліджень

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ

Міністерство освіти і науки України у межах участі в Рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій "Горизонт Європа" інформує про підготовку до запуску спільного міжнародного конкурсу LUKE, спрямованого на підтримку фундаментальних та/або прикладних досліджень, розробок та інновацій за участю українських наукових, освітніх установ та бізнесу. Попередньо оголошення конкурсу заплановано на 30 січня 2026 року.

Конкурс LUKE має на меті розвиток міжнародного наукового співробітництва з фокусом на Україну та передбачає створення багатосторонніх партнерств у сфері досліджень та інновацій. Ініціатива реалізується за участю 15 донорських організацій з понад десяти країн.

До участі в конкурсі запрошуються юридичні особи – наукові установи, заклади вищої освіти, організації та підприємства, зареєстровані в таких країнах: Австрія, Чеська Республіка, Естонія, Фінляндія, Грузія, Німеччина, Латвія, Республіка Молдова, Польща, Румунія, Туреччина та Україна.

Проекти подаються у складі міжнародних консорціумів, до яких мають входити щонайменше три партнери з різних країн, водночас один із них обов'язково має бути з України. Головного партнера визначають у межах консорціуму.

Тематичні напрями конкурсу

До участі в конкурсі запрошуються проекти за такими напрямками:

- Енергетика: стала та відновлювана енергетика, енергетична безпека.
- Кібербезпека: кіберстійкість критичної інфраструктури, адаптивні системи кібербезпеки.
- Медицина та охорона здоров'я: телемедицина, біомедичні дослідження.
- Соціальні та гуманітарні науки: суспільне примирення, сталий соціальний розвиток та відновлення людського капіталу.

Участь у конкурсі LUKE з української сторони передбачає можливість отримання фінансування проєктів через:

- Національну академію наук України – фундаментальні та прикладні дослідження в наукових установах НАН України;
- Національний фонд досліджень України – фундаментальні та прикладні дослідження (розробки), що виконуються українськими науковими установами та закладами вищої освіти.

Орієнтовний календар конкурсу

- публікація оголошення конкурсу – 30 січня 2026 року;
- кінцевий термін подання заявок – 30 квітня 2026 року;
- початок реалізації проєктів – січень 2027 року;
- завершення реалізації проєктів – грудень 2028 року.

Зазначені дати є попередніми та можуть бути змінені до офіційного оголошення конкурсу.

Додаткову інформацію та оновлення щодо підготовки конкурсу дивіться на *сайті* Офісу "Горизонт Європа" в Україні.

<https://mon.gov.ua/news/zapusk-mizhnarodnoho-konkursu-luke-z-pidtrymky-fundamentalnykh-i-prykladnykh-doslidzhen>

ПРЕДСТАВНИЦТВО ФОНДУ ЦИВІЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА РОЗВИТКУ США (CRDF GLOBAL) НАДАЄ ГРАНТИ УКРАЇНСЬКИМ НАУКОВЦЯМ НА ВІДВІДУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ НАУКОВИХ ЗАХОДІВ

Представництво Фонду цивільних досліджень та розвитку США (CRDF Global) продовжує програму підтримки українських науковців шляхом надання грантів на відвідування міжнародних наукових заходів (конференції, семінари, тренінги тощо). Гранти надаються українським вченим, технічним спеціалістам та інженерам, які працюють в сфері авіакосмічних досліджень, матеріалознавства та нових матеріалів, штучного інтелекту та квантових обчислень,

ядерної фізики, інших передових галузях фізики та хімії, а також дотичних до них напрямів наукових розробок та досліджень.

Успішні заявники мають можливість отримати до \$2,500 на покриття витрат, пов'язаних з поїздкою. Розглядаються міжнародні заходи, що будуть відбуватися протягом усього 2026 року.

Для участі в конкурсі необхідно надіслати заявку на електронну адресу: uasience@crdfglobal.org.

Кінцевий термін подачі заявок – 1 жовтня 2026 року.

Заявки повинні містити чітко визначену мету, включно з обґрунтуванням та зазначенням переваг заявника, необхідних для його успішного просування в наукових дослідженнях та/або кар'єрного розвитку. Обов'язковою вимогою для отримання грантової підтримки є участь заявника у науковому заході з доповіддю чи презентацією його результатів.

Більше інформації щодо аплікаційної форми та необхідних документів можна знайти за [посиланням](#).

За необхідності, працівник Офісу сприяння міжнародній грантовій діяльності НАН України надасть Вам додаткові консультації. Контактні дані: e-mail: s.lev@nas.gov.ua, тел.: (044) 239-67-99.

<https://www.nas.gov.ua/news/predstavnictvo-fondu-civilnih-doslidzhen-ta-rozvitku-ssha-crdf-global-nadaye-granti-ukrainskim-naukovcyam-na-vidviduvannya-mizhnarodnih-naukovih-zahodiv>

ОГОЛОШЕНО НОВІ КОНКУРСИ CERIC-ERIC ДЛЯ ДОСТУПУ ДО СУЧАСНОЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Консорціум науково-дослідницької інфраструктури Центральної Європи CERIC-ERIC оголошує відкриття нових конкурсів щодо надання доступу до сучасного обладнання для здійснення комплексних, у тому числі міждисциплінарних, досліджень.

CERIC об'єднує в собі сучасну науково-дослідницьку інфраструктуру країн Центральної та Східної Європи задля забезпечення розвитку науки та промисловості в галузі дослідження матеріалів, біоматеріалів, нанотехнологій, тощо та надає відкритий доступ до цієї інфраструктури.

Детальний опис можливостей CERIC знаходиться [за посиланням](#).

Доступ до інфраструктури CERIC відкритий для науковців з України.

Граничний термін подання пропозицій:

- 3 березня 2026 року – для попередньої оцінки подання з можливістю внесення поправок і покращення заявки.
- 31 березня 2026 року – рекомендовано тільки для досвідчених користувачів.

<https://www.nas.gov.ua/news/pro-vidkrittya-novih-konkursiv-ceric-eric-konsorciumu-naukovo-doslidnicko-infrastrukturi-centralno-yevropi-shchodo-dostupu-do-suchasnogo-obladnannya-dlya-zdiysnennya-kompleksnih-u-tomu-chisli-mizhdisciplinarnih-doslidzhen>

ОГОЛОШЕНО КОНКУРС NANSSEN EDU 2025 ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оголошено конкурс Nansen EDU 2025 для українських закладів вищої освіти

Міністерство освіти і науки України і директорат з питань вищої освіти та навичок Норвегії оголошують новий конкурс у межах програми Nansen EDU – Norwegian–Ukrainian Cooperation in Higher Education з бюджетом до 80 000 000 норвезьких крон для підтримки партнерських проєктів між закладами вищої освіти Норвегії та України. Фінансування одного проєкту – до 5 000 000 норвезьких крон (425 000 EUR). Метою програми є посилення спроможності українських ЗВО, підвищення якості освітніх програм, розвиток співпраці у сфері викладання, досліджень та інновацій, а також розширення доступу до якісної вищої освіти.

До участі запрошуються норвезькі ЗВО у партнерстві з принаймні двома українськими закладами вищої освіти, зокрема з переміщеними ЗВО та ЗВО, які працюють у регіонах, найбільш постраждалих від російської агресії. Особлива увага приділяється проєктам, які сприятимуть цифровій трансформації, розвитку STEM, охороні здоров'я, правничих, економічних та соціальних наук, енергетиці й екології, а також інклюзивній освіті.

Кінцевий термін подачі заявок: 2 березня 2026 року, 13:00 (CET).

Проекти можуть тривати до трьох років з початком у період 1 червня – 1 липня 2026.

Детальна інформація та форма подання заявки доступні на сайті:

<https://hkdir.no/en/grants-and-open-calls/nansen-edu-call-for-applications-2025>

<https://mon.gov.ua/news/oholosheno-konkurs-nansen-edu-2025-dlia-ukrainskykh-zakladiv-vyshchoi-osvity>

ОГОЛОШЕНО КОНКУРС НА СТАЖУВАННЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ НАН УКРАЇНИ В УСТАНОВАХ ПОЛЬСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК

Відповідно до Угоди про наукове співробітництво між Національною академією наук України та Польською академією наук оголошується конкурс серед молодих науковців установ НАН України (до 35 років) на проходження стажування у науково-дослідних інститутах Польської академії наук.

Організаційні та фінансові умови зазначених візитів до Польщі містяться у *додатку*. Охочі взяти участь у конкурсі мають надати коротку наукову біографію (CV) англійською та українською мовами за *формою*.

CV разом із супровідним листом необхідно подати до Відділу міжнародних зв'язків НАН України не пізніше 28 лютого 2026 року на адресу: 01601 МСП, Україна, Київ 30, вул. Володимирська, 54, Президія Національної академії наук України, Відділ міжнародних зв'язків НАН України. Наявність електронних версій обов'язкова (надсилати у форматі DOC на електронну адресу bilokon@nas.gov.ua з поміткою "на конкурс щодо стажування в ПАН").

Після прийняття польською стороною рішення щодо схвалених кандидатур для здійснення візитів до Польщі, відповідне оголошення буде розміщено на офіційному веб-сайті НАН України.

Довідки за телефоном 239 65 43 (Білоконь Олександр)

<https://www.nas.gov.ua/news/ogolosheno-konkurs-na-stazhuvannya-molodih-naukovciv-nan-ukrani-v-ustanovah-polsko-akademi-nauk>

ЄС ОГОЛОШУЄ ДВА КОНКУРСИ У РОЗМІРІ 307 МІЛЬЙОНІВ ЄВРО НА ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Європейська комісія оголосила про два нові конкурси в рамках кластера "Цифровізація, промисловість і космос"

програми Horizon Europe Work, виділивши 307,3 мільйона євро для підтримки цифрових інновацій та конкурентоспроможності Європи.

221,8 мільйона виділяється на *конкурс*, спрямований на розвиток надійних послуг штучного інтелекту (ШІ), інноваційних сервісів даних та забезпечення стратегічної автономії ЄС. Захід фінансуватиме проекти, що сприяють розвитку ШІ, включаючи заходи на підтримку *стратегії Apply AI*, робототехніку, квантові технології, фотоніку та віртуальні світи. З понад 40 мільйонами євро, виділених на "Open Internet Stack Initiative", будуть розроблені як застосунки для кінцевих користувачів, так і технології всередині стеку для підтримки європейських суверенних цифрових спільних ресурсів.

Додаткові 85,5 мільйона євро доступні для *другого конкурсу*, який підтримує відкриту стратегічну автономію у цифрових та новітніх технологіях і сировині. Вона буде зосереджена на таких темах, як агенти ШІ наступного покоління, робототехніка для промислових і сервісних застосувань, а також розробка нових матеріалів із покращеними функціями сенсору.

Ці заклики стимулюють сталий розвиток інновацій та європейське лідерство у стратегічних цифрових технологіях, що відповідає *Компасу конкурентоспроможності*. Завдяки цим інвестиціям Комісія прагне забезпечити лідерство у стратегічних технологіях через сталі, орієнтовані на людину інновації.

Четвертий кластер *Програми Horizon Europe* – "Цифровізація, промисловість і космос" – розроблений для прискорення лідерства та конкурентоспроможності Європи в ключових стратегічних цифрових секторах, таких як штучний інтелект, квантові технології, майбутні цифрові мережі, віртуальні світи та інші ключові технології. Ці конкурси відкриті для бізнесу, державних адміністрацій, академічних кіл та інших суб'єктів з держав-членів ЄС та країн-партнерів.

Подання заявок – до 15 квітня 2026 року.

Більше інформації доступно на *Порталі фінансування та тендерів*.

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/eu-invests-over-eu307-million-artificial-intelligence-and-related-technologies>

КОМПАНІЯ CLARIVATE ПРОДОВЖУЄ БЕЗКОШТОВНІ ВЕБІНАРИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ У СІЧНІ-ЛЮТОМУ 2026 РОКУ (АНОНС)

Компанія Clarivate продовжує підтримку України і подовжила безкоштовний доступ до Web of Science до кінця 2026 року.

Вебінари проходять українською мовою у ZOOM. Необхідна попередня реєстрація. Передбачено сертифікат учасника за умови присутності більше 90% основного часу вебінару.

26 лютого 10:15–11:15

Тема: *Стратегічна наукова співпраця: її оцінка у Web of Science та InCites*

Тези: У сучасному взаємопов'язаному дослідницькому ландшафті співпраця переходить з категорії періодичної до необхідної. Цей вебінар досліджує, як дані Web of Science можуть виявляти закономірності глобального дослідницького партнерства і чому досягнення збалансованої, інклюзивної співпраці є критично важливим для просування наукових здобутки.

Буде розглянуто роль уніфікованого аналізу даних у визначенні мереж співпраці, зменшенні регіональної розрізненості та сприянні рівноправного партнерства різних географічних регіонів. Учасники ознайомляться з практичними стратегіями використання даних Web of Science та нормалізованих показників для прийняття рішень установ, зміцнення співпраці та максимізації впливу досліджень у глобальному масштабі.

Реєстрація: https://us02web.zoom.us/webinar/register/WN_SxCc-57PR2KMclKYbDHqgA

Більш докладна інформація

<https://www.nas.gov.ua/news/kompaniya-clarivate-prodovzhuje-bezkoshtovni-vebinari-ukrainskoyu-movoyu-u-sichni-lyutomu-2026-roku-anons>

ОГОЛОШЕНО КОНКУРС НА ЗДОБУТТЯ ПРЕМІЇ НАН УКРАЇНИ "ЗА ПОПУЛЯРИЗАЦІЮ НАУКИ" ЗА 2025 РІК

Національна академія наук України оголошує конкурс на здобуття Премії НАН України "За популяризацію науки" за 2025 рік.

Премія присуджується за однією з таких номінацій:

- *Найкраща науково-популярна публікація* (або серія публікацій) про наукові розробки та досягнення, проблеми розвитку науки, а також публікації періодичних друкованих або електронних медіа про науку (журнали, газети, інтернет-сайти, зареєстровані як медіа, наукові рубрики у медіа).

- *Найкраща програма про науку* (радіо- та/або телевізійні проекти, що виходили в ефірі або в інтернет-мовленні), *науково-популярний фільм*.

- *Найкращий науково-просвітницький проєкт року* (музейні, виставкові, фестивальні проєкти, лекторії, наукові кафе, спеціальні тематичні онлайн-проєкти, проєкти в соціальних мережах, подкасти, блогерські та інші формати, що залучають широку громадськість до досягнень науки).

Порядок висунення кандидатів та вимоги до оформлення документів для участі.

Прийом подань триває до 28 лютого 2026 року.

Подання приймаються за адресою: 01601, м. Київ, вул. Володимирська, 54, кімн. 227, 321, тел. (044) 239-67-97, (044) 239-66-39, e-mail: pryziglei@nas.gov.ua.

Лауреатам Премії буде вручено Диплом та грошову винагороду під час щорічної сесії Загальних зборів НАН України.

Довідково

Премія НАН України "За популяризацію науки" присуджується щороку медіа та їх окремим представникам, науковцям, організаторам науково-просвітницьких і комунікаційних проєктів – за найкращі матеріали про здобутки вчених, діяльність наукових установ і НАН України загалом, а також за сприяння популяризації науки та піднесення престижу професії науковця в Україні.

<https://www.nas.gov.ua/news/ogolosheno-konkurs-na-zdobuttya-premi-nan-ukrani-za-populyarizaciyu-nauki-za-2025-rik>

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПАРТНЕРСТВО З ПІДГОТОВКИ ДО ПАНДЕМІЙ ОГОЛОШУЄ ПЕРШИЙ КОНКУРС

Європейське партнерство з підготовки до пандемій (BE READY) офіційно оголосило свій перший спільний транснаціональний захід.

Партнерство BE READY має на меті створити європейську екосистему досліджень та інновацій, оптимально підготовлену до майбутніх криз у сфері здоров'я, спричинених інфекційними хворобами. Ця екосистема була створена так, щоб швидко та ефективно реагувати на такі кризи і бути повністю інтегрованою в європейську інституційну рамку безпеки охорони здоров'я.

Для реалізації цього бачення Стратегічний порядок денний досліджень та інновацій BE READY (*SRIA*) щодо підготовки до пандемій визначає пріоритети досліджень і наукові цілі Партнерства. Щоб втілити дослідницькі пріоритети SRIA на практиці, партнерство BE READY запускає щорічні Спільні транснаціональні конкурси (JTC), які фінансуватимуть транснаціональні, міждисциплінарні дослідницькі проєкти.

Перший конкурс підтримуватиме інноваційні, колаборативні, міждисциплінарні та транснаціональні дослідницькі проєкти, спрямовані на:

- краще розуміння пандемічного потенціалу нових патогенів;
- з'ясування патофізіології, викликані цими патогенами;
- розвиток знань, що дозволяють інноваційні медичні контрзаходи.

Очікуваний графік конкурсу:

Дата	Подія
19 січня 2026	Публікація конкурсу
28 січня 2026 року	Інформаційний вебінар
13 квітня 2026	Термін подання попередніх пропозицій

Дата	Подія
Кінець червня 2026 року	Повідомлення про результати та запрошення до подання повної пропозиції
20 серпня 2026	Кінцевий термін подання повних пропозицій
Середина листопада 2026	Повідомлення про рішення щодо фінансування заявникам

<https://beready4pandemics.eu/joint-transnational-calls/>